

Datum
12 maj 2015

Protokoll fört vid möte i övervakningskommittén för **landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland och Ålands strukturfondsprogram, Entreprenörskap och kompetens, programperioden 2014-2020.**

Sekretariatet för den gemensamma övervakningskommittén.

Tid: Tisdagen den 3 maj 2016 kl. 09.00 – 12.40

Plats: Alandica Kultur och Kongress, Strandgatan 33, 22 100 Mariehamn
Konferensrum Ryssö

Närvarande:

Linnéa Johansson, ordförande, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (föredragande §§ 1-2, 8-10)
Henry Lindström, Ålands Producentförbund r.f. (närvarande §§ 1-5)
Kerstin Lundberg, Pro Agria Ålands Hushållningssällskap r.f.
Lena Nyman-Wiklund, Högskolan på Åland
Tomas Urvas, Ålands kommunförbund
Henrik Lagerberg, FFC:s lokalorganisation på Åland
Dan Andersson, Ålands Näringsliv r.f.
Soile Wartainen, Ålands Natur och Miljö r.f.
Elisabeth Storfors, utbildnings- och kulturavdelningen, Ålands landskapsregering
Bodil Karlsson, finansavdelningen, Ålands landskapsregering
Michaela Slotte, enheten för europarätt och externa frågor, Ålands landskapsregering
Mona Kårebring-Olsson, miljöbyrån, Ålands landskapsregering

Föredragande:

Susanne Strand, programansvarig Eruf/ESF, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (§§ 4)
Sölve Högman, programansvarig Ejflu, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (§§ 5,7)
Christel Lindholm, koordinator, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering (§ 3)
Alexandra de Haas, LAG, Leader Åland r.f. (§ 5)
Britt Biskop, projektledare Business Lab (§ 6)

Övriga närvarande:

Mr. Laurent Sens, Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter (DG EMPL), Europeiska kommissionen
Ms. Miiia Rossi-Gray, Generaldirektoratet för sysselsättning, socialpolitik och lika möjligheter (DG EMPL), Europeiska kommissionen
Mr. Kai Heikkilä, Generaldirektoratet för jordbruk (DG AGRI) (närvarande §§ 5-10)
Tomas Fellman, ESF-ansvarig, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering
Leif Franzell, finansieringshandläggare, näringsavdelningen, Ålands landskapsregering

Kenneth Åkergård, finansieringshandläggare, näringsavdelningen, Ålands
landskapsregering

Annelie Karlgren, finansieringshandläggare, näringsavdelningen, Ålands
landskapsregering

Ms. Louise Ratford, tolk

Ms. Gerd Mattsson, tolk

1 § Mötets öppnande.

Ordförande Linnéa Johansson hälsade kommitténs medlemmar, kommissionens representanter samt alla övriga närvarande välkomna. Ordförande konstaterade därefter ledamöternas och de övriga deltagarnas närvaro. Mötet konstaterades sammankallat på behörigt sätt och därmed beslutfört och öppnat.

2 § Godkännande av dagordningen.

Ordförande presenterade den föreslagna dagordningen med följande förslag till tillägg: den årliga genomförandrapporten 2015 § 4 och nulägesbeskrivningen § 6 för det åländska strukturfondsprogrammet presenteras och behandlas under samma punkt. På samma sätt föreslogs att motsvarande ärenden under §§ 5 och 7 för Ålands landsbygdsprogram behandlas under samma punkt. Under § 10 Övriga ärenden upptas två ärenden; den europeiska planeringsterminen och beredskapen på Åland med anledning av flyktingssituationen i Europa.

Beslut: Dagordningen för mötet godkändes.

3 § Ärenden för kännedom.

Christel Lindholm presenterade i korthet innehållet i den första programändringen av landsbygdsprogrammet vilket godkändes av Kommissionen den 21 december 2015 i enlighet med bilaga 1.

4 § Årlig genomföranderapport 2015, nulägesbeskrivning och e-förvaltning, status (Ålands strukturfondsprogram).

Susanne Strand presenterade nuläget (bilaga 2) i programmet med en tillbakablick på de åtgärder som vidtagits under 2015 för uppstarten av genomförandet och den aktuella finansieringssituationen per den 31.12.2015. Efter att de programmerade medlen avsedda för finansieringsinstrumentet offentligt riskkapital överförts som ett lån till det utsedda riskkapitalbolaget har största delen av pengarna från regionalfonden tillsammans med beviljat projektstöd bundits upp. Till dags dato har ägarkapital ännu inte investerats i målföretag men kommer att påbörjas då förutsättningarna nu finns. Hon visade samtidigt hur de förväntade målsättningarna i de godkända projekten avspeglar sig i rapportens indikator-tabeller.

Hon presenterade planerna på en andra ansökningsomgång i maj 2016 för socialfonden där det återstår mest programfinansiering. Uppdraget att utvärdera programmet kommer även att bjudas ut innan sommaren samtidigt med motsvarande uppdrag för landsbygdsprogrammet. Målsättningen är att ha utsedda utvärderare till hösten 2016.

Programgenomförandet har försvarats till följd av förseningarna i utvecklandet av den elektroniska stödhanteringen och Strand kunde inte lämna en säker prognos för när de första betalningarna sker i systemet. Eftersom systemet inte är färdigutvecklat kan inte heller utnämningen av de genomförande myndigheterna ske vilket är ett villkor för att kunna ansöka om utbetalning från kommissionen. Förhoppningen är ändå att det skall ske under hösten 2016.

Kommissionens representant Laurent Sens påtalade betydelsen av de årliga genomföranderapporterna med fokus på resultat. Han konstaterade att en del av de förväntade målsättningarna redan så här tidigt i programgenomförandet skjuter över målet och efterlyste förklaringar i rapporten. Eftersom forskning och innovation är viktigt i genomförandet av Europastrategin efterlyste han i rapporten även en tydligare koppling till innovationsstrategin och smart specialisering.

Han undrade samtidigt med hänvisning till diskussionen kring enskilda projekt varför inte ett större projekt inom regionalfonden istället finansieras från socialfonden. Susanne Strand informerade om att projektets karaktär inte är utbildningsinriktat utan en del av projektets aktiviteter är mindre informationstillfällen och affärsutveckling riktat till företag.

Med hänvisning till kommentarerna om betydelsen av den godkända innovationsstrategin som framförts av L. Sens informerade ordförande att en uppföljning av strategin är aktuell nu när förutsättningar och medel för riskkapital har överförts till ett utsett riskkapitalbolag och smart specialisering är en av nyckelfaktorerna för ett framgångsrikt genomförande av instrumentet. Under 2016 skall även ett forskningspolitiskt program inom Högskolan på Åland utarbetas.

Avslutningsvis informerade Soile Warttinen genom sitt företags deltagande i två av de projekt vilka finansieras från programmet om professionalitet i genomförandet.

Ordförande summerade därefter diskussionen och konstaterade att Ålands litenhet och den uppkomna situationen gör att en eventuell jävsproblematik kan diskuteras. Hon påbjöd möjligheten att undandra sig medverkan i beslutsfattandet. Efter konstaterande att ett deltagande i projekten inte medför någon fördel eller nackdel för någon personligen eller dennes närstående aktualiserades inte frågan ytterligare och diskussionen avslutades.

Beslut: Den årliga rapporten (bilaga 3) godkändes med de på mötet föreslagna justeringarna och tilläggen samt senare gjorda eventuella tekniska justeringar. Samtidigt beslöts anteckna övrig information för kännedom.

5 § **Årlig genomföranderapport 2015, nulägesbeskrivning och e-förvaltning, status (Ålands landsbygdsprogram).**

Sölve Högman presenterade den årliga rapporten (bilaga 4) i programmet med utgångspunkt i de fokusområden som godkänts i det operativa programmet. Han konstaterade att resultatuppföljningen under det första genomförandeåret inte innehåller så mycket uppgifter med undantag för de arealbaserade stöden eftersom utfallsindikatorerna i programmet är kopplade till utbetalningar. Likt strukturfondsprogrammet är den största utmaningen att färdigställa de elektroniska system som ställer stora krav på alla medlemsstater. Flera av åtgärderna har inte påbörjats under 2015 av denna anledning.

Han konstaterade rent generellt att även om åtgärderna ännu inte implementeras så är intresset och efterfrågan på kunskapsöverföring d.v.s. kursverksamhet större än för rådgivningsinsatser. Efterfrågan på investeringar är fortsättningsvis gott då lönsamheten på gårdarna är för låg. Nyetableringsstödet i samband med generationsväxlingar är en mycket viktig åtgärd i programmet och den obligatoriska utbildningen har haft ett gott deltagarantal (27 st.).

Under åren 2014 och 2015 har ca 6,5 miljoner euro för den föregående programperiodens åtaganden finansierats med den nya programbudgeten. Redan i samband med skrivandet av programmet fanns detta beaktat med kännedom om de övergångsbestämmelser som tillåter detta. Till de delar det elektroniska systemet varit färdigutvecklat har betalningar för nya kontrakt utbetalats 2015. För närvarande finns 546 ansökningar om miljöstöd registrerade och 100 ansökningar om stöd för ekologisk produktion. En fullständig analys av ansökningarna är idag inte möjlig då systemen inte är färdigutvecklade. Det kan ändå konstateras att intresset för ekologisk produktion långt överskrider de uppgivna målsättningarna för areal i programmet. Det innebär i praktiken en budgetansträngning varför nya avtal inte ingås under 2016 och en strikt uppföljning för övriga miljöstödsåtgärder.

Han avslutade med att informera att utvärderingen av landsbygdsprogrammet planeras att bjudas ut innan sommaren. Stort fokus kommer dock att ligga på ett miljödatauppföljningssystem vilket uppdragits åt miljöbyrån där det finns anslag budgeterat.

Därefter presenterade Alexandra de Haas uppstarten av Leader för perioden 2014-2020 (bilaga 5). Trots att e-systemen ännu inte är fungerande har Leader Åland valt att ta emot ansökningar. I dagsläget har 14 projektansökningar inlämnats och LAG har förordat 5. Inom den närmaste tiden är informations-spridning, rådgivning och revidering av strategin prioriterade områden. Bl.a. önskar man få urvalsprocessen mera funktionell.

H. Lagerberg undrade om det finns en strategi för informations-spridningen och huruvida kommunerna är aktiva. Vidare undrade han om intresset för miljöprojekt.

Alexandra de Haas berättade att information kommer att ges i varje kommun och målsättningen är att ta kontakt och samarbeta med flera aktörer. Det finns dock inte en given mall för detta. Hemsidan skall även förbättras. Av de förordade projekten har ett projekt med anknytning till rekreation ett miljövärde genom anläggande av en natur- och motionsstig i skärgården.

Henry Lindström påtalade den besvärliga ekonomiska situationen för de åländska producenterna och konstaterade att det är en riksfråga då utvecklandet av Hyrräsystemet inte fungerar, speciellt med investeringsstödet och startstödet (nyetableringsstödet) i åtanke. Situationen har varit synnerligen besvärlig också med tanke på arealstöden för produktionen 2015. Ytterligare förseningar i tidtabellen för stödansökningarna våren 2016 berör många fler än producenterna bl.a. rådgivarna och lantbrukssekreterare med kortare handläggningstider som följd. Situationen är enligt H. Lindström ohållbar och att det är anmärkningsvärt att det ser ut så i hela EU.

Kommissionens representant Kai Heikkilä konstaterade allmänt att rapporten ser bra ut men att hela upplägget är nytt och önskade få till protokollet antecknat att

DG Agri kan återkomma med frågor även efter att övervakningskommittén godkänt rapporten. Han önskade därmed skjuta upp de mera detaljerade kommentarerna men önskade i detta skede en omformulering gällande programmets urvalskriterier så att det med tydlighet framgår att de godkänts under 2015. Systemet med indikatorer är bra d.v.s. resultatorienterat men komplicerat.

Han konstaterade att Finland kommer att vara bland en av de första som kommer att betala ut årets stödansökningar med tanke på de stora problem som finns med utvecklande av e-systemen i medlemsstaterna. Han ifrågasatte dock avsaknaden av information om alternativa system i rapporten.

Avslutningsvis följde en diskussion kring problemen i livsmedelsbranschen till följd av krisen på världsmarknaden. Ordförande avslutade med att konstatera att det finns stora utmaningar men att det är bra att det finns investeringsvilja inom densamma.

Beslut: Den årliga rapporten (bilaga 6) godkändes med de på mötet föreslagna justeringarna och tilläggen samt senare gjorda eventuella tekniska justeringar. Övervakningskommittén gav förvaltningen fullmakt att anpassa rapporten efter krav som ställs i SFC och som ännu inte är kända till följd av förseningar i utvecklingen av systemet.

Ordförande välkomnade Britt Biskop som anlönt till mötet och gav henne möjlighet att göra sin projektpresentation innan 8 §.

6 § Projektpresentation.

Projektledare Britt Biskop från Högskolan på Åland presenterade projektet Business Lab Åland med finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden i enlighet med bilaga 7.

Beslut: Presentationen antecknades för kännedom.

7 § Stimulansåtgärder till specialgrödor t.ex. potatis.

Sölve Högman presenterade i korthet (bilaga 8) behovet av stimulansåtgärder till specialgrödor i form av bevattning.

Till följd av den vattenbrist som råder i ett flertal länder är kraven för dessa åtgärder strikt reglerade.

Kai Heikkilä rekommenderade att studera de åtgärder som införts på fastlandet avseende recirkulering av vatten. En sådan åtgärd är enkel och snabb att bereda för ett godkännande i kommissionen.

Beslut: Beslöts att förvaltningsmyndigheten förbereder en programändring innehållande åtgärder för att finansiera utbyggnaden av bevattningen för de åländska specialgrödorna.

8 § Övriga ärenden.

a) Kommissionens representant Miia Rossi-Gray presenterade kommissionens arbetssätt med den europeiska planeringsterminen och de landsspecifika rekommendationer som är en viktig del i arbetet (bilaga 9). Hon refererade kort

till de rekommendationer som givits till Finland. Inom ramen för EU:s regelverk ges det möjlighet att anpassa innehållet i partnerskapsöverenskommelsen och de operativa programmen om skäl till detta uppkommer.

Hon informerade även om den Europeiska pelaren för sociala rättigheter vilken nu är föremål för en öppen konsultation fram till den 31.12.2016.

Ordförande tackade för presentationen som gav övervakningskommittén en bra bakgrundsbeskrivning och hur dessa rekommendationer kan kopplas ihop med de operativa programmen.

Beslut: Presentationen och informationen antecknades för kännedom.

b) Ordförande konstaterade att dagens flyktingssituation är en dagsaktuell fråga och ständigt på dagordningen. För Ålands del är migrationspolitiken inte Ålands lagstiftningsbehörighet utan den sköts av migrationsverket på fastlandet. Asylansökningar handläggs i Åbo men beredskap finns på Åland för övernattnings för ankommande flyktingar. Därefter hjälper polismyndigheten i det fortsatta arbetet med kontakt till migrationsverket. På Åland fattar de åländska kommunerna självständiga beslut om antagande av kvotflyktingar. I dagsläget har två kommuner tagit emot familjer.

Inom ramen för strukturfondsprogrammet erbjuds idag inom ett ESF-finansierat projekt möjlighet till utbildning i svenska och vissa andra insatser delvis finansierat med EU-finansiering.

Kai Heikkilä undrade om det idag inom Ålands lokala utvecklingsstrategi finns åtgärder för flyktingar med hänvisning till sådana åtgärder i de finländska strategierna. Alexandra de Haas berättade att det inte finns exakt uttalade åtgärder för dessa grupper. Kai Heikkilä ansåg det vara önskvärt med en mottaglighet inom Leader för detta.

Laurent Sens uttryckte sin glädje över att det redan finns ESF-projekt som stöder denna grupp. Han påminde dock om att det av deltagarna i projekt som delfinanseras från socialfonden krävs ett uppehållstillstånd. Han såg dessutom det som en utmaning att identifiera de kunskaper som finns bland inflyttande personer och att använda densamma på ett för samhället gynnsamt sätt.

Beslut: Informationen och diskussionen antecknades för kännedom.

9 § Nästa möte.

Föreslås att nästa möte hålls tisdagen den 11 oktober 2016.

10 § Mötets avslutande.

Ordförande tackade övervakningskommitténs medlemmar, tjänstemän och kommissionens representanter för mötet och avslutade detsamma kl. 12.40.

Ordförande
Linnéa Johansson

Sekreterare
Christel Lindholm

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 21.12.2015
C(2015) 9790 final

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT

av den 21.12.2015

**om godkännande av ändringen av landsbygdsprogrammet för Åland (Finland) för stöd
från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling**

CCI 2014FI06RDRP002

(Endast de finska och svenska texterna är giltiga)

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT

av den 21.12.2015

om godkännande av ändringen av landsbygdsprogrammet för Åland (Finland) för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

CCI 2014FI06RDRP002

(Endast de finska och svenska texterna är giltiga)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 av den 17 december 2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005¹, särskilt artikel 11 b, och

av följande skäl:

- (1) Landsbygdsprogrammet för Åland (Finland) för stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) för programperioden 2014–2020 godkändes den 13 februari 2015 genom kommissionens genomförandebeslut C(2015) 841.
- (2) Den 23 november 2015 lämnade Åland in en begäran till kommissionen om ändring av landsbygdsprogrammet för Åland (Finland) i enlighet med artikel 11 b och c i förordning (EU) nr 1305/2013.
- (3) I enlighet med artikel 30.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013² har kommissionen bedömt begäran om ändring av landsbygdsprogrammet och har inte lämnat några synpunkter.
- (4) Ålands behöriga myndigheter har vederbörligen styrkt och motiverat begäran om ändring i enlighet med artikel 30.1 i förordning (EU) nr 1303/2013 och artikel 4.1 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014³.
- (5) Kommissionen har fastställt att ändringen av landsbygdsprogrammet är förenlig med förordning (EU) nr 1303/2013, förordning (EU) nr 1305/2013 och

¹ EUT L 347, 20.12.2013, s. 487.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

³ Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 av den 17 juli 2014 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) (EUT L 227, 31.7.2014, s. 18).

partnerskapsöverenskommelsen med Finland, som godkänts genom kommissionens genomförandebeslut C(2014) 7176 final av den 7 oktober 2014.

- (6) Ändringen av landsbygdsprogrammet bör därför godkännas.
- (7) Detta beslut omfattar inte ännu icke-godkänt statligt stöd i den mening som avses i artiklarna 107, 108 och 109 i fördraget som inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel 42 i fördraget.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringen av landsbygdsprogrammet för Åland (Finland), som skickades in till kommissionen den 23 november 2015, godkänns härmed.

Artikel 2

Genomförandebeslut C(2015) 841 av den 13 februari 2015 ska ändras på följande sätt:

Del III i bilagan ska ersättas med texten i bilagan till det här beslutet.

Artikel 3

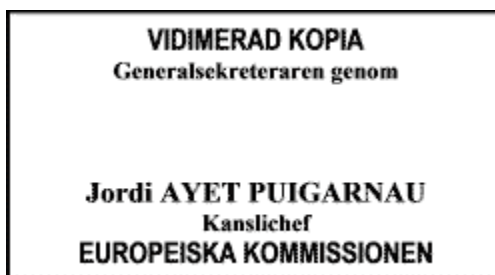
Utgifter som blir stödberättigande till följd av ändringen av programmet ska vara stödberättigande från och med den 23 november 2015.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Finland.

Utfärdat i Bryssel den 21.12.2015

På kommissionens vägnar
Jerzy Plewa
Generaldirektör

ENTREPRENÖRSKAP OCH KOMPETENS STRUKTURFONDSPROGRAM PÅ ÅLAND 2014-2020

EUROPEISKA REGIONALA
UTVECKLINGSFONDEN (ERUF)

EUROPEISKA SOCIALFONDEN (ESF)

BILAGA 2

Alandica 3 maj 2016

Susanne Strand

GENOMFÖRANDE 2016

- Programimplementeringen igång, stort intresse och efterfrågan särskilt gällande ESF
- Första finansieringsbesluten i slutet av år 2015.
 - 3 st **Eruf** projekt inriktade på tillväxt, innovation och konkurrens i SMF på Åland om 1.545.366 €. 1 avslag.
 - Offentligt riskkapital **Eruf**, förvaltare utsedd och medel om 3.019.000 € förmedlat till ÅUAB.
 - 8 st **ESF** projekt fokuserade på individens möjligheter att utveckla sina förutsättningar, möjligheter, färdigheter och kompetens på arbetsmarknaden om 3 162 839,40 €. 2 st avslag. 1 under beredning.

GENOMFÖRANDE 2016

- Samtliga projekt är i gång. Första delredovisning och lägesrapportering har lämnats in vilka är under beredning hos LR.
- Förenklade kostnadsmodeller tillämpas för Eruf projekt (15 % schablon) samt för ESF projekt (40 % schablon och klumpsumma). Lite tidigt att uttala sig om praktiska tillämpning.
- Ansökningsomgång 2 utlyses inom maj gällande ESF. Information läggs på hemsidan och annons.
- Kommunikationsåtgärder, mindre "give aways" samt informationsskyltar har tagits fram till projekten. Information har vidare getts via riktad information och media. Beviljade projekt har syns i olika media.

ERUF- PROJEKT

1. **Business Lab Åland**, Högskolan på Åland. Främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer genom att etablera en positiv syn på entreprenörskap bland studerande vid Högskolan och andra och aktivt ge företagare verktyg att starta sina företag.
2. **Åland Sailing Robots**, Högskolan på Åland, ett tvärvetenskapligt projekt som knyter samman bla maskinteknik, sjöfart, elektroteknik och informationsteknik. I projektet ska en mobil plattform, som är autonom och använder vind- och solenergi, utvecklas i samarbete med forskningsexpertis och företagare.
3. **”Utveckla framtidens företag - från idé till export”** Ålands Näringsliv, skapa en samlande enhet för rådgivning och affärsstöd för de åländska företagen. Målgrupper; entreprenörer med nya idéer samt etablerade företag som vill expandera. I projektet ingår bl.a. mentorskapsprogram, nätverk mellan företag lokalt och internationellt, affärsutveckling, ungt entreprenörskap, sommarlovsentreprenörskap, företagarskola. Nya målgrupper såsom kvinnor, inflyttade, ungdomar och mindre gynnade samhällsgrupper riktas åtgärder mot.

OFFENTLIGT RISKKAPITAL

- Åtgärden har påbörjats, Ålands Utvecklings Ab (ÅUAB) genomför finansieringsinstrumentet, medel har överförs till bolaget i form av ett lån men inga enskilda finansieringsbeslut har fattats.
 - Investeringar ska stöda smart specialisering, dvs kärnkompetensen på Åland, de utvecklingsbara kringeffekterna och dess potential bearbetas och tillvaratas
 - Företagens förmåga till förnyelse av produkter och marknader stärks
 - Fler produkter och tjänster samt företagens kunskaper om sina marknader kommersialiseras
 - Investeringar görs i eget kapital eller därmed likställt kapital samt kompetens
-

OFFENTLIGT RISKKAPITAL

- Vanligtvis 50.000-200.000 euro inkl. följdinvesteringar
- SMF med hemort på Åland
- Sådd-, start eller expansionsfas av företagets livscykel och mogna små företag med nyutveckling.
- Fokus: Startfasen
- Finansieringsinstrumentet ska investeras på lika villkor som privat kapital
- Utgör aldrig mer än 50% i varje enskild investering i målföretag.

ESF PROJEKT

1. Emmaus Åland r.f. genomför returcafé som erbjuder arbetsträning och arbetspraktik för långtidsarbetslösa personer i syfte att ge deltagarna arbete. Genomförs i samarbete med AMS.
2. Medis, integrationsprojekt att snabba upp inträdet på arbetsmarknaden för nyanlända. Målgruppen inflyttade med utbildning vilka erbjuds svenskundervisning med praktik ute på arbetsmarknaden. Bygger vidare på två tidigare lyckade projekt.
3. Ålands Miljöservice (Mise), en förstudie som syftar till att undersöka möjligheterna till ett "returhus" med mottagning, verkstad och butik för att minska avfallsmängderna genom förbereda detta för återanvändning, där mottagningen bemannas och erbjuder marginaliserade grupper (bl.a. långtidsarbetslösa och funktionshindrade) möjlighet att delta och integreras i det åländska arbetslivet.

ESF PROJEKT, FORTS

4. "Välkommen in" , Ålands Näringsliv ett fortbildningsprojekt att skapa ökad kompetens inom kundservice och försäljning hos de anställda i de deltagande branscherna främst serviceföretag.
5. Ålands Gymnasium, vuxenenheten genomför två fortbildningsprojekt, ena riktat till mathantverkare på Åland och erbjuder en ny examensgivande kurshelhet, i samarbete med hela Svenskfinland. Det andra syftar till att fortbilda fler yrkeslärare till examensmästare och samtidigt skapa ett system för hur denna fortbildning ska gå till i fortsättningen. LR, utbildningsavdelningen, skapa system som kan trygga en kvalitativt likvärdig undervisning i elevens närmiljö och utförs i den åländska skärgårdens grundskolor. Med hjälp av ny teknik ska skolorna kunna ta del av varandras undervisning.
6. Ett kvalitetsledningsprojekt inom livsmedelsförädlingen innefattande utbildning och fortbildning för sina anställda. Projektet syftar till ökad hållbarhet och innefattar bla en miljöcertifiering.

ADMINISTRATION

- Ansökningsomgång 1 genomfördes delvis genom den nya E-tjänsten, vissa kompletteringar gjordes pappersmässigt samt finansieringsbesluten. Målsättning att handläggnings och utbetalningsprocessen färdigställs till hösten.
- Utnämning av myndigheter, målsättning att detta ska vara gjort därefter, målsättning inom detta år.

ADMINISTRATION

- Utvärdering. Genomförs av en oberoende utvärderare och ska genomföras minst en gång under programperioden.
- Syftet att bedöma effektiviteten och verkan av programfinansieringen i förhållande till programmets målsättning, fondernas målsättning och i förhållande till Europa 2020 strategin
- Till ÖK:s uppgifter hör att granska framstegen när det gäller genomförandet av utvärderingsplanen och uppföljningen av resultaten av utvärderingarna.
- Ök godkände utvärderingsplan nov 2015. Anbudshandlingar har utarbetats och anbud begärs in inom kort. Parallellt publiceras anbudsbegäran för LBU programmet.
- Val av utvärderare tas hösten 2016. Första delrapport 2017.

FINANSIERING 2016

Insatsområde (Prioriterat område)	Ram offentlig finansiering €	Godkänd finansiering €	Andel av ram %	Återstår	Antal projekt
Entreprenörskap och innovation (Eruf)	4 645 076	1 545 366,06	33,27	3 099 709,94 (varav off. riskkapital lån 3.019.000)	3 + finansierings instrument
Delaktighet och kompetens (ESF)	4 946 284	3 162 839,40	63,94	1 783 444,60	8
Tekniskt stöd (ESF)	399 640	0,00	0	399 640	0
Totalt ESF	5 345 924	3 162 839,40	59,16	2 183 084,60	
Totalt Eruf	4 645 076	1 545 366,06	33,27	3 099 709,94 (varav off. riskkapital lån 3.019.000)	
Totalsumma	9 991 000	4 708 205,46	47,12	5 282 794,54	11+ finansierings instrument

ERUF INDIKATORER

Indikatorer utfall (Eruf)	Mål 2023	Förväntat mål	Uppnått mål	
1.1 Främja företagsinvesteringar				
Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt	10	25		
Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	25	22		
Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	25	22		
Antal projekt för samverkan mellan näringsliv och högskola	2	2		
Blivande nyföretagare i företagskuvös	10	20		
Nya årsarbetsplatser	10	22		
Antal företag som får annat stöd än bidrag	20	0		Finansieringsinstrument
Privat investering som matchar offentligt stöd	3 100 000	0		Finansieringsinstrument

ERUF INDIKATORER

Indikatorer utfall (Eruf)	Mål 2023	Förväntat mål	Uppnått mål	
1.2 Stödja kapacitet för SMF				
Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt	50	250		
Antal nya företag som får stöd	8	250		
Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	25	50		
Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	25	50		
Nya årsarbetsplatser	5	100		
Företag som infört miljöledningssystem	15	0		
Företag som infört energieffektiviseringsprogram	30	0		

UPPFÖLJNING

- Litet program, förväntat resultat svårt att bedöma med få och långa projekt. I nästa årsrapport kommer mer information om lägesrapportering.
- Ny praxis med noggrannare uppföljning av resultat och uppställda mål. Av beslutet framkommer att lägesrapport ska inlämnas två gånger per år. "LR kan avbryta utbetalningen av redovisade kostnader, avsluta projektfinansieringen eller sänka beviljad finansiering om projektet inte når förväntat resultat eller om de budgeterade/redovisade kostnaderna saknar en klar koppling till projektet eller är för höga med hänsyn till projektets resultat".
- Ifråga om finansieringsinstrumentet finns en fastställd målsättning kopplad till resultatreserven för Eruf, där det framkommer att 278.708 euro ska återbetalas till landskapsregeringen år 2019 om målet inte nås.

EUROPEISKA UNIONEN

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Europeiska socialfonden

Årlig genomföranderapport för målet Investering för tillväxt och sysselsättning 2015

CCI - nr	CCI 2014FI05M2OP001
Rubrik	Operativt program "Entreprenörskap och kompetens – Ålands strukturfondsprogram 2014-2020"
Version	2015.0
Datum då övervakningskommittéen godkänt rapporten	3.5.2016

1. ÖVERSIKT ÖVER GENOMFÖRANDET AV DET OPERATIVA PROGRAMMET ...	3
2. GENOMFÖRANDET AV INSATSOMRÅDET	5
2.1. Översikt över genomförandet.....	5
2.2. Gemensamma och programspecifika indikatorer.....	6
3. SAMMANFATTNING AV UTVÄRDERINGARNA.....	7
4. PROBLEM SOM PÅVERKAR PROGRAMMETS RESULTAT OCH ÅTGÄRDER SOM VIDTAGITS.....	7
5. SAMMANFATTNING FÖR ALLMÄNHETEN	7
6. RAPPORT OM GENOMFÖRANDET AV FINANSIERINGSINSTRUMENT.....	11
7. ÅTGÄRDER SOM VIDTAGITS FÖR ATT UPPFYLLA FÖRHANDSVILLKOREN	20

1. ÖVERSIKT ÖVER GENOMFÖRANDET AV DET OPERATIVA PROGRAMMET

Kommissionen godkände Ålands programförslag med finansiering från två fonder, Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden (ESF) den 17 december 2014. Programmets strategi är koncentrerad till två insatsområden ”Entreprenörskap och innovation” (Eruf) och ”Delaktighet och kompetens” (ESF). Målsättningen är att utveckla kunskapen och förbättra kompetensen inom arbetslivet, öka sysselsättningen, produktiviteten och innovationskapaciteten, att förnya och diversifiera det åländska näringslivet och att bidra till ett välutbildat, jämställt och aktivt inkluderande samhälle.

I Europa 2020-strategin har tillväxtmål satts upp som Ålands strukturfondsprogram är kopplat till. Strategin som bygger på tre övergripande prioriteringar; smart tillväxt, hållbar tillväxt och tillväxt för alla, ska förstärka varandra. Av de fem konkreta mål som EU lagt upp för de kommande tio åren är målsättningen för det åländska programmet att bidra till sysselsättning, andel av EU:s BNP som investeras i forskning och utveckling samt målen för utbildning och kampen mot fattigdom och social utestängning.

Programmet omfattar sammanlagt 9 991 000 euro varav hälften finansieras från fonderna och den andra hälften från Ålands landskapsregering. Finansiering från det privata näringslivet är uppskattat till drygt två miljoner.

Partnerskapet

Den 13 februari 2015 beslöt landskapsregeringen utse medlemmar respektive ersättare i en gemensam övervakningskommitté för övervakningen av programmet och landsbygdsutvecklingsprogrammet för landskapet Åland. Kommitténs arbete påbörjades och förbereddes redan under hösten 2014 av en tillfälligt utsedd kommitté fram till dess att programmen slutligt godkänkts av kommissionen.

Kommittén sammanträdde tre gånger under 2015 i mars, juni och november.

Kommunikation

Inför övervakningskommitténs första möte den 12 mars anordnades i Mariehamn en Kick-off med presentationer av de godkända strukturfonds- och landsbygdsutvecklingsprogrammet. Informationstillfället var publikt och öppet för allmänheten. På Kick-offen var kommissionens representanter för de två strukturfonderna närvarande.

På det efterföljande mötet i juni godkände kommittén en kommunikationsstrategi och urvalskriterier vilka ska tillämpas för att välja ut insatser för programfinansiering. Kriterierna är avsedda att säkerställa att verksamheterna bidrar till att uppnå de specifika målen och resultaten inom de prioriterade områdena, är icke-diskriminerande och öppna samt tar hänsyn till de allmänna principerna gällande jämställdhet och icke-diskriminering samt hållbar utveckling.

Nytt finansieringsinstrument och förhandsbedömning

I det operativa programmet finns för perioden en ny finansieringsform i form av ett finansieringsinstrument som kompletterande verktyg till övrig direkt projektf finansiering.

Kommissionen ställer krav på medlemsländerna att genomföra en förhandsbedömning av behov och utformning av instrumentet. På mötet i juni presenterades en förhandsbedömning av offentligt riskkapital på Åland. Företagens behov av kapital ska i första hand tillgodoses på den privata marknaden men det finns situationer då det finns behov av marknadskompletterande åtgärder. Förhandsbedömningen offentliggjordes därefter på landskapsregeringens hemsida.

Godkända förhandsvillkor

För att trygga en verkningsfull och effektiv användning av unionens stöd har ett antal förhandsvillkor med objektiva kriterier fastställts för genomförandet av unionens tillväxtstrategi. I handlingsplanen i det godkända operativprogrammet utlovade landskapsregeringen en färdig innovationsstrategi och ett utbildningspolitiskt program senast den 30 juni 2015. Förslagen till dessa presenterades för övervakningskommittén i juni. Ålands utbildningspolitiska program och Ålands innovationsstrategi godkändes av kommissionen genom beslut den 17 augusti 2015 respektive den 21 september 2015.

Utvärdering

På mötet i november presenterades en utvärderingsplan vilken godkändes. Till kommitténs uppgifter hör att granska framstegen när det gäller genomförandet av utvärderingsplanen och uppföljningen av resultaten av utvärderingarna. Planen ses över regelbundet och anpassas för att på bästa sätt kunna möta syftet med utvärderingen vilken ska förbättra kvaliteten på programmets utformning och genomförande samt att bedöma dess effektivitet och verkan. Programmets verkan ska utvärderas mot bakgrund av de respektive europeiska struktur- och investeringsfondernas uppdrag i förhållande till målen i unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och med hänsyn till programmets omfattning i förhållande till BNP och arbetslöshetsrelaterade mål inom det berörda programområdet, där så är lämpligt.

Utlysning av projektfinansiering och beslutsfattande

Landskapsregeringen utlyste programmets första ansökningsrunda i maj-juni 2015. Intresset och efterfrågan på finansiering visade sig vara gott och fördelade sig över programmets samtliga särskilda mål. För projektstöden fanns möjlighet att göra e-ansökan via en förändamålet gjord webb portal. Samtliga med undantag för en sökande valde att göra en e-ansökan.

Utöver projektansökningarna inlämnades även en ansökan gällande förvaltningen av det åländska finansieringsinstrumentet ”Offentligt riskkapital” för perioden 2015-2020. Landskapsregeringen fattade beslut om att utse Ålands Utvecklings Ab till förvaltare för finansieringsinstrumentet den 5 november 2015. Landskapsregeringen beslöt samtidigt att utge ett lån till bolaget om 3 019 300 euro. Programfinansieringen är avsedd att investeras som offentligt ägarkapital eller lån som motsvarar ägarkapital och riktas till små och medelstora tillväxtföretag med hemort på Åland och som är i en sådd, start eller expansionsfas av företagets livscykel samt till mogna små företag med nyutveckling. Åtgärderna ska stöda strategin för smart specialisering, vilken innefattar att kärnkompetensen på Åland, de utvecklingsbara kringeffekterna och spin-off potentialen bearbetas och tillvaratas.

Landskapsregeringen fattade de första besluten om projektfinansiering i december. Inom det prioriterade området Entreprenörskap och innovation har 33 % av programmets

finansieringsram bundits upp och inom området Delaktighet och kompetens 64 %. Därmed är 47 % eller 4 708 205 € av programmets totala finansieringsram bunden (se tabell 6).

Förenkling för stödmottagare

För att förenkla administrationen för stödmottagarna fastställde landskapsregeringen den 21 april regler för stödberättigande kostnader med möjligheten att använda förenklade kostnadsmodeller. Modellen med schablonkostnader uträknat på de direkta personalutgifterna (15 % för regionalfonden och 40 % för socialfonden) har ansökts av flertalet sökande och godkänts av landskapsregeringen. Därutöver finns möjligheten att tillämpa klumpsumma och enhetskostnader för socialfonden.

2. GENOMFÖRANDET AV INSATSOMRÅDET

2.1. Översikt över genomförandet

Entreprenörskap och innovation

Under 2015 fattade landskapsregeringen efter den första ansökningsomgången de första finansieringsbesluten om totalt 1 545 366 euro delfinansierade från Eruf. Den beslutade finansieringen är fördelad till två projekt inom det särskilda målet *Att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer* och till ett projekt inom målet *Att främja konkurrenskraft hos små och medelstora företag (SMF)*. Ett projekt inom det sistnämnda målet fick avslag i konkurrensen om programfinansiering inom ramen för tillgänglig programbudget. Inom det förstnämnda målet kopplat till Europastrategins mål för forskning, teknisk utveckling och innovation (tematiskt mål 1) är 19 % av programfinansieringen bunden och inom det senare nämnda målet kopplat till Europastrategins mål för ökad konkurrenskraft hos SMF företag (tematiskt mål 3) hela 92 %.

Under slutet av året har ett finansieringsavtal undertecknats mellan Ålands landskapsregering och det bolag som utsetts som genomförare av finansieringsinstrumentet. Det har ännu inte fattats finansieringsavtal om ägarkapital mellan det utsedda organet och slutliga mottagare (företag). Med beaktande att programfinansieringen för finansieringsinstrumentet i sin helhet har förmedlats som ett lån är även programbudgeten för målet *Att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer* i praktiken uppbunden i sin helhet.

Detta betyder att 33 % av den fondspecifika programfinansieringen är bunden. Projektstöden är i förhållande till programmets finansieringsram stora och långsiktiga. De pågår i flera år i syfte att uppnå de strategiska mål som uppställs i programmet. Generellt är förväntningarna såsom de uppställts i ansökan och godkänts efter beredning högt ställda och överträffar nästan samtliga måluppställningar om man tar i beaktande att indikatoruppgifter för finansieringsinstrumentet ännu saknas då genomförandet ännu inte påbörjats fullt ut under 2015 (se tabell 3 A).

Under det första genomförandeåret har utbetalningar ännu inte verkställts.

Delaktighet och kompetens

Även inom insatsområdet delfinansierat från ESF fattades i december 2015 de första finansieringsbesluten om totalt 3 159 928 euro. Landskapsregeringen fattade beslut om finansiering till åtta projekt. Två ansökningar avsågs.

Inom det särskilda målet *Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden* har ett projekt erhållit finansiering för att underlätta för svårt sysselsatta personer på Åland att erhålla sysselsättning. Totalt är 65,6 % av programfinansieringen inom målet kopplat till Europastrategins mål för sysselsättning (tematiskt mål 8) bunden.

Inom det särskilda målet *Minskad risk för marginalisering* inkom tre ansökningar. Två projekt godkändes varav ett projekt är en förstudie. Totalt är 65 % av programfinansieringen inom målet kopplat till Europastrategins mål för inklusion (tematiska mål 9) bunden.

Det största intresset har funnits inom det särskilda målet *Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften*. Av fyra ansökningar godkändes samtliga. Av två inkomna ansökningar inom det särskilda målet *Flexibla och relevanta utbildningssystem* har ett godkänts. Den andra ansökan togs under 2015 inte upp till beslut då ytterligare utredning erfordrades. Sammanlagt är 62 % av programfinansieringen för de två målen kopplade till Europastrategins mål för utbildning (tematiska mål 10) bunden.

Projekten är storleksmässigt varierande men de flesta pågår under flera år. Gemensamt för dem alla är högt ställda mål och t.o.m. så att de överträffar vissa måluppställningar redan i detta skede.

Under det första genomförandeåret har utbetalningar ännu inte verkställts.

Tekniskt stöd

Tekniskt stöd kan enligt det godkända programdokumentet finansiera administrativa utgifter för programmets förvaltning och genomförande vilka kan inkludera personella resurser, utvärderingar och publicitetsåtgärder. Administrationen berör förberedelser, uppföljning, övervakning, kontroll, utvärdering, informations- och publicitetsåtgärder samt därtill övriga relaterade administrativa uppgifter. Utbildningsåtgärder ska även erbjudas där särskilt prioriterade områden är integrering av jämlikhets- och jämställdhetsperspektivet, kunskap om antidiskriminering samt funktionsnedsättning och tillgänglighet.

Näringsavdelningen i egenskap av förvaltande myndighet har i december 2014 inlämnat en ansökan om tekniskt stöd om 399 640 euro för bedrivande av landskapsregeringens projekt gällande tekniskt stöd från Ålands operativa program för Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden 2014-2020. En kompletterande budget har inlämnats men något finansieringsbeslut har ännu inte fattats av förvaltande myndighet. Ett särskilt beslut gällande stödberättigande kostnader för tekniskt stöd fastställs 2016.

2.2. Gemensamma och programspecifika indikatorer

Tabell 3a, 6 och 7 (bilaga V Modell för årlig genomföranderapport för målet Investering för tillväxt och sysselsättning EU nr 2015/207).

3. SAMMANFATTNING AV UTVÄRDERINGARNA

Under perioden har inga utvärderingar rapporterats.

4. PROBLEM SOM PÅVERKAR PROGRAMMETS RESULTAT OCH ÅTGÄRDER SOM VIDTAGITS

För att hantera de förordningsstyrda kraven på den förvaltande myndighetens och den attesterande funktionens informationssystem genomförde Ålands landskapsregering sommaren 2014 en upphandling av IT tjänster inom kompetensområdet Ärendehantering. Delprojekt 1, arkitektur och design av projektet, genomfördes hösten-vintern 2014. Delprojekt 2, tekniskt förverkligande av stödhanteringssystemet inleddes 2015 men har kraftigt försenats.

Informationssystemet är i dagsläget endast till begränsad del driftsatt och väsentliga delar är ännu under utveckling. Förhandlingar pågår mellan leverantören och landskapsregeringen gällande utfört arbete där resultat förväntas uppnås våren 2016.

Då ett fullt fungerande informationssystem inte finns tillhanda har även processen med utnämningen av myndigheter försenats. Landskapsrevisionen, en oberoende myndighet under Ålands lagting, är den myndighet som avge yttrande med rapport enligt artikel 124.2 i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 1303/2013. Landskapsrevisionen är bekant med administrationen av strukturfondsprogrammen i landskapet Åland från föregående programperioder och har erhållit utkast till beskrivningar över de förvaltnings- och kontrollsystem för den förvaltande och attesterande myndigheten som har kunnat färdigställas oberoende av informationssystemet. Detta för att möjliggöra en så snabb process som möjligt. Kontakt hålls kontinuerligt mellan myndigheterna för att informera varandra om den aktuella situationen.

5. SAMMANFATTNING FÖR ALLMÄNHETEN

Kommissionen godkände Ålands strukturfondsprogram med finansiering från två fonder, Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och Europeiska socialfonden (ESF) den 17 december 2014. Programmets strategi är koncentrerad till två insatsområden ”Entreprenörskap och innovation” (Eruf) och ”Delaktighet och kompetens” (ESF). Målsättningen är att utveckla kunskapen och förbättra kompetensen inom arbetslivet, öka sysselsättningen, produktiviteten och innovationskapaciteten, att förnya och diversifiera det åländska näringslivet och att bidra till ett välutbildat, jämställt och aktivt inkluderande samhälle.

Programmet omfattar sammanlagt ca 10 miljoner euro varav hälften finansieras från fonderna och den andra hälften från Ålands landskapsregering. Finansiering från det privata näringslivet är uppskattat till drygt två miljoner.

I jämförelse med tidigare programperioder har en ny finansieringsform introducerats i form av ett s.k. finansieringsinstrument (offentligt riskkapital) som kompletterande verktyg till direkta bidrag.

Landskapsregeringen utlyste programmets första ansökningsrunda i maj-juni 2015. Intresset och efterfrågan på finansiering visade sig vara gott och ansökningarna fördelade sig över programmets samtliga särskilda mål (delåtgärder). För sökandena erbjöds möjlighet att göra en elektronisk ansökan via en för ändamålet gjord webb portal. Samtliga med undantag för en sökande valde den möjligheten. Utöver projektansökningarna inlämnades även en ansökan gällande förvaltningen av det åländska finansieringsinstrumentet ”Offentligt riskkapital” för perioden 2015-2020. Landskapsregeringen beslöt i november 2015 att utse Ålands Utvecklings Ab till förvaltare för instrumentet. Landskapsregeringen beslöt samtidigt att utge ett lån till bolaget om drygt 3 miljoner euro. Programfinansieringen är avsedd att investeras som offentligt ägarkapital eller lån som motsvarar ägarkapital. Det riktas till små och medelstora tillväxtföretag med hemort på Åland och som är i en sådd, start eller expansionsfas av företagets livscykel samt till mogna små företag med nyutveckling. Åtgärderna ska stöda den åländska strategin för smart specialisering, vilken innefattar att kärnkompetensen på Åland, de utvecklingsbara kringeffekterna och spin-off potentialen bearbetas och tillvaratas.

Landskapsregeringen fattade de första besluten om projektfinansiering i december. Inom det prioriterade området Entreprenörskap och innovation har mer än en tredjedel av programmets finansieringsram bundits upp och inom området Delaktighet och kompetens knappt två tredjedelar. Därmed är nästan hälften eller 4,7 miljoner euro av programmets totala finansieringsram bunden.

Projekten med finansiering från regionalfonden är inriktade på tillväxt, innovation och konkurrens i små och medelstora företag på Åland.

Under 2015-2021 genomförs projektet Business Lab Åland som med en ny metod för Åland syftar till att främja nyföretagande och förkorta tiden från idé till kommersialisering för framförallt unga nya företagare. Målsättningen är att främja affärsutveckling, tillväxt och innovationer genom att etablera en positiv syn på entreprenörskap bland studerande vid Högskolan på Åland och andra, samt aktivt ge företagare verktyg att starta sina företag. Huvudman för projektet är Högskolan på Åland och drivs i samarbete med Ålands Näringsliv r.f., Ålands Utvecklings Ab och Ålands landskapsregering.

Högskolan på Åland kommer under åren 2016-2018 att driva ett tvärvetenskapligt projekt, Åland Sailing Robots, som knyter samman bland annat maskinteknik, sjöfart, elektroteknik och informationsteknik. Seglande robotar har potential att bli ett kostnadseffektivt och miljövänligt alternativ för havsforskning, övervakning och vissa transporter. I projektet ska en mobil plattform, som är autonom och använder vind- och solenergi, utvecklas i samarbete med forskningsexpertis och företagare. I projektet ingår att involvera åländska företagare inom relevanta branscher, och att förstärka det internationella samarbetet.

Ålands Näringsliv, en medlemsförening för företag, kommer under åren 2016–2020 genom projekt ”Utveckla framtidens företag - från idé till export” att skapa en samlande enhet för rådgivning och affärsstöd för de åländska företagen. Målgrupperna för projektet är entreprenörer med nya idéer samt etablerade företag som vill expandera. Projektets syfte är att tillsammans med samverkanspartners lokalt och internationellt långsiktigt lyfta entreprenörer och befintliga företag till nästa nivå, genom att erbjuda dem ett fullständigt rådgivningskoncept. Företagen får hjälp med att utveckla och expandera sin verksamhet, även internationellt, på ett och samma ställe. I projektet genomförs bl.a. mentorskapsprogram, nätverk mellan företag lokalt och internationellt, affärsutveckling, ungt entreprenörskap, sommarlovsentreprenörskap samt en företagarskola. Med proaktiva åtgärder får projektet

större genomslag och når nya målgrupper t.ex. kvinnor, inflyttade, ungdomar och mindre gynnade samhällsgrupper.

Insatserna med finansiering från socialfonden är fokuserade på individens möjligheter att utveckla sina förutsättningar, möjligheter, färdigheter och kompetens på arbetsmarknaden.

Välgörenhetsorganisationen Emmaus Åland r.f. genomför under åren 2016-2018 projektet Emmaus returcafé som ska erbjuda arbetsträning och arbetspraktik för långtidsarbetslösa personer i syfte att ge deltagarna ett arbete. Det vill man uppnå med kompetensutveckling, individuellt stöd och praktiskt arbete. Projektet sker i samarbete med Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS).

Medborgarinstitutet, ett utbildningscentrum som erbjuder mångsidiga utbildningstjänster, driver ett långsiktigt projekt under åren 2015-2019 som ska snabba upp inträdet på arbetsmarknaden för nyanlända till Åland. Målgruppen är inflyttade med utbildning vilka erbjuds svenskundervisning med praktik ute på arbetsmarknaden. Projektet bygger vidare på två tidigare lyckade projekt. Projektet skapar samtidigt med hjälp av digitalisering nya läromedel anpassade efter åländska förhållanden.

Ålands Miljöservice (Mise), ett kommunalförbund, genomför en förstudie som syftar till att undersöka möjligheterna till ett ”returhus” med mottagning, verkstad och butik för att minska avfallsmängderna genom förbereda detta för återanvändning, t.ex. reparera uttjänta cyklar. Tanken är att mottagningen bemannas och erbjuder marginaliserade grupper (bl.a. långtidsarbetslösa och funktionshindrade) möjlighet att delta och integreras i det åländska arbetslivet.

Ålands Näringsliv driver även ett två-årigt projekt ”Välkommen in” som är ett fortbildningsprojekt för företag på Åland. Projektet som pågår under åren 2015-2017 ska skapa märkbart ökad kompetens inom kundservice och försäljning hos de anställda i de deltagande branscherna främst serviceföretag samt en märkbar skillnad i företagets servicenivå.

Vuxenheten i Ålands Gymnasium genomför två fortbildningsprojekt. Det ena riktar sig till mathantverkare på Åland och erbjuder en ny examensgivande kurshelhet. Projektet sker i samarbete med hela Svenskfinland. Det andra syftar till att fortbilda fler yrkeslärare till examensmästare och samtidigt skapa ett system för hur denna fortbildning ska gå till i fortsättningen. Inom ramen för uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens av arbetskraften driver ett företag inom livsmedelsindustrin ett projekt med utbildning och fortbildning för sina anställda. Projektet syftar till ökad hållbarhet och innefattar bl.a. en miljöcertifiering.

Ett projekt med syfte att skapa system som kan trygga en kvalitativt likvärdig undervisning i elevens närmiljö ägs av Ålands landskapsregering och utförs i den åländska skärgårdens grundskolor. Med hjälp av ny teknik ska skolorna kunna ta del av varandras undervisning.

För att förenkla administrationen för stödmottagarna har landskapsregeringen inför programperioden infört förenklade kostnadsmodeller, vilka tillämpas av flertalet sökande. Avsikten är att underlätta den konkreta redovisningen av de kostnader som upparbetas inom projektet och som är ett krav för utbetalning av projektstöd.

6. RAPPORT OM GENOMFÖRANDET AV FINANSIERINGSINSTRUMENT

Bilaga 1

Modell för rapportering om finansieringsinstrument

Nr	Uppgifter som krävs för varje finansieringsinstrument
I. Från vilket program och vilken prioritering eller åtgärd ESI-fondernas stöd kommer (artikel 46.2 a i förordning (EU) nr 1303/2013)	
1	Insatsområden eller prioriterade åtgärder som stöder finansieringsinstrumentet, inklusive fondandelsfond i ESI-fondsprogrammet Ett prioriterat område: Entreprenörskap och innovation
1.1	Hänvisning (nummer och namn) till varje insatsområde eller prioriterad åtgärd som stöder finansieringsinstrumentet i ESI-fondsprogrammet 1. Entreprenörskap och innovation
2	Namnet på den eller de ESI-fonder som stöder finansieringsinstrumentet inom insatsområdet eller den prioriterade åtgärden Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf)
3	Det eller de tematiska mål som avses i artikel 9 första stycket i förordning (EU) nr 1303/2013 och som får stöd från finansieringsinstrumentet 1. Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation
4	Andra ESI-fondsprogram som ger bidrag till finansieringsinstrumentet
4.1	CCI-numret för varje övrigt ESI-fondsprogram som ger bidrag till finansieringsinstrumentet
II. Beskrivning av finansieringsinstrumentet och genomförandebestämmelserna (artikel 46.2 b i förordning (EU) nr 1303/2013)	
5	Finansieringsinstrumentets namn Offentligt riskkapital
6	Den officiella adressen/företagsadressen (land och stad) för finansieringsinstrumentet Elverksgatan 10, AX-22100 Mariehamn

7	Genomförandebestämmelser Skuldebrev för lån som ska tillhandahållas de slutliga mottagarna i form av ägarkapital inklusive bilaga: Finansieringsavtal
7.1	Finansieringsinstrument som inrättats på unionsnivå och som förvaltas direkt eller indirekt av kommissionen, i enlighet med artikel 38.1 a i förordning (EU) nr 1303/2013, och som får bidrag från ESI-fondsprogrammet
7.1.1	Namnet på finansieringsinstrument på unionsnivå
7.2	Finansieringsinstrument som inrättats på nationell, regional, transnationell eller gränsöverskridande nivå och som förvaltas av den förvaltande myndigheten eller på dess ansvar i enlighet med artikel 38.1 b och som får bidrag från ESI-fondsprogrammet enligt artikel 38.4 a–c i förordning (EU) nr 1303/2013 Finansieringsinstrumentet Offentligt riskkapital är inrättat på regional nivå och förvaltas av Ålands landskapregering som förvaltande myndighet
8	Typ av finansieringsinstrument Investeringar i kapital
8.1	Skräddarsydda instrument eller finansieringsinstrument som är förenliga med standardvillkor
8.2	Finansieringsinstrument som organiserats med hjälp av eller utan en fondandelsfond
8.2.1	Namnet på den fondandelsfond som inrättats för att genomföra finansieringsinstrument
9	Typ av produkter från finansieringsinstrument: lån, mikrolån, garantier, investeringar i eget kapital eller därmed likställt kapital, övriga finansiella produkter eller annat stöd som kombinerats inom ramen för finansieringsinstrumentet i enlighet med artikel 37.7 i förordning (EU) nr 1303/2013 Ägarkapital eller lån som motsvarar ägarkapital (investeringar i eget kapital eller därmed likställt kapital)
9.1	Beskrivning av övriga finansiella produkter
9.2	Annat stöd som kombinerats inom ramen för finansieringsinstrumentet: bidrag, räntesubvention eller subvention av garantiavgift i enlighet med artikel 37.7 i förordning (EU) nr 1303/2013

10	Finansieringsinstrumentets rättsliga ställning i enlighet med artikel 38.6 i förordning (EU) nr 1303/2013 (enbart för finansieringsinstrument som avses i artikel 38.1 b): förvaltningskonton som öppnats i det genomförande organets namn och för den förvaltande myndighetens räkning eller en separat ekonomisk enhet inom ett finansinstitut
----	--

III. Organ som genomför finansieringsinstrument som avses i artikel 38.1 a och 38.4 a–c i förordning (EU) nr 1303/2013 och de finansiella intermediärer som avses i artikel 38.5 i förordning (EU) nr 1303/2013 (artikel 46.2 c i förordning (EU) nr 1303/2013)

11	Organ som genomför finansieringsinstrumentet Privaträttsligt organ
11.1	Typ av genomförandeorgan i enlighet med artikel 38.4 i förordning (EU) nr 1303/2013: befintlig eller nyinrättad juridisk person som inrättats för att genomföra finansieringsinstrument, Europeiska investeringsbanken, Europeiska investeringsfonden, internationellt finansinstitut där en medlemsstat är aktieägare, finansinstitut som etablerats i en medlemsstat med målet att främja allmänintresset under en myndighets kontroll, ett privaträttsligt eller offentligrättsligt organ, förvaltande myndighet som tillhandahåller genomförandeuppgifter direkt (endast för lån eller garantier) Befintlig juridisk person i form av ett aktiebolag
11.1.1	Namnet på det organ som genomför finansieringsinstrumentet Ålands Utvecklings Ab
11.1.2	Den officiella adressen/företagsadressen (land och stad) för det organ som genomför finansieringsinstrumentet Elverksgatan 10, AX-22100 Mariehamn
12	Förfarande för val av organ som genomför finansieringsinstrumentet: offentlig upphandling, annat förfarande Annat förfarande
12.1	Beskrivning av annat förfarande för val av organ som genomför finansieringsinstrumentet Öppet ansökningsförfarande 15.5 - 5.6 2016 med utlysning på landskapsregeringens hemsida och annonsering i de lokala tidningarna
13	Datum för undertecknandet av finansieringsavtalet med det organ som genomför finansieringsinstrumentet 8.12.2015

IV. Det totala programbidraget per prioritering eller åtgärd som utbetalats till finansieringsinstrumentet och förvaltningskostnader som uppstått eller förvaltningsavgifter som betalats ut (artikel 46.2 d och e i förordning (EU) nr 1303/2013)

14	Det totala programbidrag som anslagits i finansieringsavtalet (i euro) 3.019.300,00 euro
14.1	varav bidrag från ESI-fonderna (i euro) 1 509 650,00 euro

15	Det totala programbidrag som betalats ut till finansieringsinstrumentet (i euro) 3.019.300,00 euro i form av ett lån
15.1	varav bidrag från ESI-fonderna (i euro) 1 509 650,00 euro
15.1.1	varav bidrag från Eruf (i euro) 1 509 650,00 euro
15.1.2	varav bidrag från Sammanhållningsfonden (i euro)
15.1.3	varav bidrag från ESF (i euro)
15.1.4	varav bidrag från Ejflu (i euro)
15.1.5	varav bidrag från EHFF (i euro)
15.2	varav nationell medfinansiering totalt (i euro) 1 509 650,00 euro
15.2.1	varav nationell offentlig finansiering totalt (i euro) 1 509 650,00 euro
15.2.2	varav nationell privat finansiering totalt (i euro) 0,00 euro
16	Det totala programbidrag som betalats ut till finansieringsinstrumentet inom sysselsättningsinitiativet för unga (i euro) (1)
17	Förvaltningskostnader och förvaltningsavgifter totalt från programbidrag (i euro) 0,00 euro
17.1	varav grundersättning (i euro) 0,00 euro
17.2	varav resultatbaserad ersättning (i euro) 0,00 euro
18	Kapitaliserade förvaltningskostnader och avgifter i enlighet med artikel 42.2 i förordning (EU) nr 1303/2013 (av betydelse enbart för slutrapporten)(i euro)

19	Kapitaliserade räntesubventioner och subventioner av garantiavgifter, i enlighet med artikel 42.1 c i förordning (EU) nr 1303/2013 (av betydelse enbart för slutrapporten)(i euro)
20	Andelen programbidrag till uppföljningsinvesteringar i slutmottagare i enlighet med artikel 42.3 i förordning (EU) nr 1303/2013 (av betydelse enbart för slutrapporten)(i euro)
21	Bidrag i form av mark och/eller fastigheter i finansieringsinstrument i enlighet med artikel 37.10 i förordning (EU) nr 1303/2013 (av betydelse enbart för slutrapporten)(i euro)
V. Det totala stödbelopp som finansieringsinstrumentet betalat ut till slutmottagarna eller till förmån för slutmottagarna, eller anslagit i garantikontrakt för investeringar i slutmottagare per ESI-fondsprogram och prioritering eller åtgärd (artikel 46.2 e i förordning (EU) nr 1303/2013)	
22	Namnet på varje finansiell produkt som det finansiella instrumentet erbjuder Ägarkapital eller lån som motsvarar ägarkapital (investeringar i eget kapital eller därmed likställt kapital)
23	Datum för undertecknandet av finansieringsavtalet för den finansiella produkten
24	Det totala programbidrag som anslagits i form av lån, garantier, investeringar i eget kapital eller därmed likställt kapital eller annat avtal om finansiell produkt som undertecknats med slutmottagare (i euro)
24.1	varav ESI-fondsbidrag totalt (i euro)
25	Det totala programbidrag som betalats till slutmottagarna genom lån, mikrolån, investeringar i eget kapital eller andra produkter, eller, när det gäller, garantier som anslagits som lån till slutmottagare, per produkt (i euro)
25.1	varav ESI-fondsbidrag totalt (i euro)
25.1.1	varav bidrag från Eruf (i euro)
25.1.2	varav bidrag från Sammanhållningsfonden (i euro)

25.1.3	varav bidrag från ESF (i euro)
25.1.4	varav bidrag från Ejflu (i euro)
25.1.5	varav bidrag från EHFF (i euro)
25.2	varav nationell offentlig medfinansiering totalt (i euro)
25.3	varav nationell privat medfinansiering totalt (i euro)
26	Det totala värdet på lån som verkligen betalats ut till slutmottagare i förhållande till undertecknade garantikontrakt (euro)
27	Antalet lån/garantier/investeringar i eget kapital eller därmed likställt kapital/andra avtal om finansiella produkter som undertecknats med slutmottagare, per produkt
28	Antalet lån/garantier/investeringar i eget kapital eller därmed likställt kapital/andra investeringar i finansiella produkter som gjorts i slutmottagare, per produkt
29	Antalet slutmottagare som får stöd av den finansiella produkten
29.1	varav stora företag
29.2	varav små och medelstora företag
29.2.1	varav mikroföretag
29.3	varav enskilda personer
29.4	varav andra typer av slutmottagare som fått stöd

29.4.1 | beskrivning av andra typer av slutmottagare som fått stöd

VI. Finansieringsinstrumentets resultat inklusive framgången med dess inrättande och val av organ som genomför finansieringsinstrumentet (inklusive organ som genomför en fondandelsfond) (artikel 46.2 f i förordning (EU) nr 1303/2013)

30	Datum för slutförande av förhandsbedömningen 12.5.2015
31	Val av organ som genomför finansieringsinstrumentet Ålands Utvecklings Ab
31.1	antal urvalsförfaranden som redan inletts Ett
31.2	antal finansieringsavtal som redan undertecknats Ett
32	Uppgifter om finansieringsinstrumentet fortfarande användes i slutet av rapporteringsåret Ja
32.1	Om finansieringsinstrumentet inte användes i slutet av rapporteringsåret, datumet för avveckling
33	Antalet lån som inte återbetalats eller antalet garantier som beviljats och dragits tillbaka på grund av lån som inte återbetalats Ett
34	Det totala lånebelopp som inte återbetalats (i euro) eller det totala belopp som avsatts för garantier som beviljats och dragits tillbaka på grund av lån som inte återbetalats (i euro) 3.019.300 euro

VII. Ränta och andra vinster som genererats genom stöd från ESI-fonderna till finansieringsinstrument och programmedel som betalats tillbaka till finansieringsinstrumentet från investeringar i enlighet med artiklarna 43 och 44 och värdet av investeringar i eget kapital, med avseende på tidigare år (artikel 46.2 g och i i förordning (EU) nr 1303/2013)

35	Räntor och andra vinster som genererats av betalningar från ESI-fonderna till finansieringsinstrumentet (i euro) 591,45 euro (ränta per 31.12.2015)
36	Belopp som återbetalats till finansieringsinstrument och som kan härledas till stöd från ESI-fonderna i slutet av rapporteringsåret (i euro) 0 euro
36.1	varav återbetalningar av kapital (i euro) 0 euro

36.2	varav kapitalvinster och andra inkomster (i euro)
	0 euro
37	Återanvända medel, som betalats tillbaka till finansieringsinstrument och som härrör från ESI-fonderna
	0 euro
37.1	varav belopp som betalats som förmånlig ersättning till privata investerare eller offentliga investerare som verkar enligt den marknadsekonomiska investeringsprincipen, som tillhandahåller motpartsmedel till ESI-fondernas stöd till finansieringsinstrumenten eller som saminvesterar på slutmottagarnivå (i euro)
	0 euro
37.2	varav belopp som betalats för förvaltningskostnader som uppstått eller förvaltningsavgifter som betalats ut till finansieringsinstrumentet (i euro)
	0 euro

VIII. Framgången med att uppnå den förväntade hävstångseffekten för finansieringsinstrumentets investeringar samt värdet av investeringar och deltagande (artikel 46.2 h i förordning (EU) nr 1303/2013)

38	Totala övriga bidrag, utaför ESI-fonderna, som anskaffats genom finansieringsinstrumentet (i euro)
38.1	Totala övriga bidrag, utaför ESI-fonderna, som anslagits i finansieringsavtalet med det organ som genomför finansieringsinstrumentet (i euro)
38.2	Totala övriga bidrag, utaför ESI-fonderna, som betalats till finansieringsinstrumentet (i euro)
38.2.1	varav offentliga bidrag (i euro)
38.2.2	varav privata bidrag (i euro)
38.3	Totala övriga bidrag, utaför ESI-fonderna, som mobiliserats på slutmottagarnivå (i euro)
38.3.1	varav offentliga bidrag (i euro)
38.3.2	varav privata bidrag (i euro)
39	Förväntad och uppnådd hävstångseffekt, med hänvisning till finansieringsavtalet

39.1	Förväntad hävstångseffekt för lån/garantier/investeringar i eget kapital eller därmed likställt kapital/annan finansiell produkt, med hänvisning till finansieringsavtalet, per produkt
39.2	Uppnådd hävstångseffekt vid slutet av rapporteringsåret för lån/garantier/investeringar i eget kapital eller därmed likställt kapital/annan finansiell produkt, per produkt
40	Värde av investeringar och deltagande, i förhållande till tidigare år (i euro)

IX. Finansieringsinstrumentets bidrag till att uppnå indikatorerna för prioriteringen eller åtgärden i fråga (artikel 46.2 j i förordning (EU) nr 1303/2013)

41	Resultatindikator (kodnummer och namn) som finansieringsinstrumentet bidrar till
41.1	Målvärde för resultatindikatorn
41.2	Finansieringsinstrumentets uppnådda värde i förhållande till målvärdet för resultatindikatorn

(1) Där ingår det särskilda anslaget för sysselsättningsinitiativet för unga och motsvarande stöd från ESF

7. ÅTGÄRDER SOM VIDTAGITS FÖR ATT UPPFYLLA FÖRHANDSVILLKOREN

Tabell 15 Tillämpligt tematiskt förhandsvillkor	Kriterier som inte är uppfyllda	Vidtagna åtgärder	Tidsfrist (datum)	Ansvarigt organ	Kriterierna uppfyllda	Förväntat datum för fullt genomförande av återstående åtgärder	Anmärkningar
1.1. Forsknings och innovation: Att det finns en nationell eller regional strategi för smart specialisering i enlighet med det nationella reformprogrammet för att ta vara på privata forsknings- och innovationsmedel, som överensstämmer med väl fungerande nationella eller regionala forsknings- och innovationssystem.	Det finns en nationell eller regional strategi för smart specialisering som	<p>I arbetet med utarbetande av en strategi rekommenderas att S3 plattformen i Sevilla för smart specialisering (RIS3 Key for self assessment) används som verktyg.</p> <p>Tidsplan:</p> <p>1) Augusti/september 2014 Ålands landskapsregering inleder arbetet genom att utse en ansvarig för arbetet.</p> <p>2) Augusti/september 2014 Ålands landskapsregering tillsätter en referensgrupp bestående av aktörer från den offentliga sektorn, det privata näringslivet samt högskolan på Åland.</p> <p>3) Januari 2015 Ett utkast till strategi presenteras för Ålands landskapsregering.</p> <p>4) Juni 2015 Ålands landskapsregering fastställer en innovationsstrategi för landskapet Åland.</p>	30.06.2015	Ålands landskapsregering	Ja		
	- bygger på en SWOT- analys eller liknande för att styra resurserna till en begränsad mängd prioriteringar inom forskning och innovation	En kartläggning av åsikter om innovationer på Åland har tagits fram av Ålands Teknologisentrum under hösten 2013. Med utgångspunkt från bl.a. denna avser landskapsregeringen under 2014 utarbeta en innovationsstrategi för	30.06.2015	Ålands landskapsregering	Ja		

		landskapet Åland.					
	-har åtgärder för stimulans av privata FoU-investeringar,	Strategin kommer att utarbetas i en bred dialog med aktörer från olika delar av samhället och från olika politikområden. Detta för att bereda grunden för ett långsiktigt arbetssätt för att utveckla innovationsklimatet och innovationsförmågan på Åland.	30.06.2015	Ålands landskapsregering	Ja		
	-har ett system för övervakning och översyn.	Ingår i strategin	30.06.2015	Ålands landskapsregering	Ja		
	- en ram för tillgängliga budgetmedel för forskning och innovation har antagits.	Ingår i strategin	30.06.2015	Ålands landskapsregering	Ja		
10.3. <i>Livslångt lärande:</i> Att det finns en nationell eller regional strategisk ram för livslångt lärande inom ramen för artikel 165 i EUF-fördraget	Det finns en nationell eller regional politik för livslångt lärande som innehåller åtgärder för att	<p>Ett utbildningspolitiskt program för Åland med beaktande av Europa 2020-strategin är under framtagande och det kommer att omfatta livslångt lärande. Programmet kommer att utarbetas i bred dialog med representanter för olika delar av samhället och berörda aktörer.</p> <p>Utbildningsprogrammet skall ge grunden för ett långsiktigt utvecklingsarbete inom utbildningspolitiken på Åland.</p> <p>Utformningen av det utbildningspolitiska programmet har diskuterats politiskt i november 2013.</p> <p>Arbetssätt och metoder har diskuterats i landskapsregeringen i november 2013.</p> <p>Arbetsgrupp och utbildningsråd tillsätts hösten 2014.</p>	30.6.2015	Ålands landskapsregering	Ja		

		En avrapportering med utkast till program sker till landskapsregeringen i januari 2015. Programmet antas i juni 2015.					
	- utveckla och koppla ihop tjänster avseende livslångt lärande, inklusive genomförande och uppgradering av färdigheter (dvs. validering, vägledning, utbildning och yrkesutbildning) samt kan ge de berörda parterna möjlighet att engagera sig och delta i partnerskap,	Ingår i utbildningspolitiska programmet	30.6.2015	Ålands landskapsregering	Ja		
	- utveckla färdigheter i enlighet med behoven hos olika målgrupper när dessa har fastställts som prioriteringar i de nationella eller regionala strategiska ramarna (t.ex. ungdomar i yrkesutbildning, vuxna, föräldrar som återkommer till arbetsmarknaden, lågutbildade och äldre arbetstagare, invandrare samt andra missgynnade grupper, särskilt personer med funktionshinder),	Ingår i utbildningspolitiska programmet	30.6.2015	Ålands landskapsregering	Ja		

	- öka tillgången till livslångt lärande bl.a. genom insatser för en effektiv användning av informationsverktyg (till exempel den europeiska referensramen för kvalifikationer, nationella referensramar för kvalifikationer, det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen och det europeiska systemet för kvalitetssäkring inom yrkesutbildningen),	Ingår i utbildningspolitiska programmet	30.6.2015	Ålands landskapsregering	Ja		
	- göra utbildning och yrkesutbildning relevanta för arbetsmarknaden och anpassa utbildningen till behoven hos identifierade målgrupper (t.ex. ungdomar i yrkesutbildning, vuxna, föräldrar som återkommer till arbetsmarknaden, lågutbildade och äldre arbetstagare, invandrare samt andra missgynnade grupper, särskilt personer med funktionshinder).	Ingår i utbildningspolitiska programmet	30.6.2015	Ålands landskapsregering	Ja		
10.4 Att det finns en nationell eller strategisk ram för att förbättra kvaliteten, effektiviteten och studieresultaten i systemen för yrkesutbildning inom ramen för artikel 165 i EUF-fördraget.	Det finns en nationell eller regional politik för att öka kvaliteten, och effektiviteten och studieresultaten i yrkesutbildningen inom gränserna för artikel 165 i EUF-fördraget som innehåller åtgärder för	Inom ramen för det utbildningspolitiska programmet revideras även läroplansgrunderna för gymnasieutbildningen för närvarande. Ett förslag till läroplan för undervisningen i allmänna ämnen i den grundläggande yrkesutbildningen för ungdomar är framtaget och ett förslag för läroplansgrunder för vuxenutbildningen planeras.	30.6.2015	Ålands landskapsregering	Ja		

	- att förbättra kvaliteten och effektiviteten i yrkesutbildningen inom gränserna för artikel 165 i EUF-fördraget, som innehåller åtgärder för att göra yrkesutbildning mer relevant för arbetsmarknaden i nära samarbete med relevanta aktörer genom mekanismer för att föregripa kompetensbehov, anpassa läroplanerna och stärka tillhandahållande av arbetsbaserat lärande i olika former,	Ingår i utbildningspolitiska programmet	30.6.2015	Ålands landskapsregering	Ja		
	- förbättra kvaliteten och effektiviteten i yrkesutbildningen bland annat genom att upprätta en nationell strategi för kvalitetssäkring inom yrkesutbildningen enligt den europeiska referensramen för kvalitetssäkring av yrkesutbildning och genomföra verktyg för insyn i och erkännande av yrkesutbildning särskilt det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (Ecvet).	Ingår i utbildningspolitiska programmet	30.6.2015	Ålands landskapsregering	Ja		

Tabell 3A

Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer för Eruf (per prioriterat område, investeringsprioritering och kategori av region)

	Namn på indikatorn	Mättenhet	Fond	Regionkategori	Mål 2023 Summa	Mål 2023		2015 Summa	2015 Män	2015 kvinnor	Synpunkter
						(män)	kvinnor				
Prioriterat område: Entreprenörskap och Innovation											
Förväntat resultat (F)/											
Uppnått resultat (R)											
Inv.prioritering 1.1 Främja företagsinvesteringar...	F	Antal företag som får stöd	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	25		25			
	R	Antal företag som får stöd	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	25		0			
	F	Antal företag som får annat stöd än bidrag	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	20		0			
	R	Antal företag som får annat stöd än bidrag	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	20		0			
	F	Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	10		25			
	R	Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	10		0			
	F	Nya arbetsplatser (sysselsättningsökning)	Heltidsekvivalenter	Eruf	Mer utvecklad region	10		22			
	R	Nya arbetsplatser (sysselsättningsökning)	Heltidsekvivalenter	Eruf	Mer utvecklad region	10		0			
	F	Privat investering som matchar offentligt stöd till innovations- eller FoU-projekt	Euro	Eruf	Mer utvecklad region	3 100 000,00		0			
	R	Privat investering som matchar offentligt stöd till innovations- eller FoU-projekt	Euro	Eruf	Mer utvecklad region	3 100 000,00		0			
	F	Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	25		22			
	R	Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	25		0			
	F	Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	25		22			
	R	Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	25		0			
	F	Projekt för samverkan mellan näringsliv och högskola	Antal	Eruf	Mer utvecklad region	2		2			
	R	Projekt för samverkan mellan näringsliv och högskola	Antal	Eruf	Mer utvecklad region	2		0			
	F	Blivande nyföretagare i en företagskuvös	Antal	Eruf	Mer utvecklad region	10		20			
	R	Blivande nyföretagare i en företagskuvös	Antal	Eruf	Mer utvecklad region	10		0			
Inv.prioritering 1.2 Stödja kapacitet för SMF	F	Antal företag som får stöd	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	50		250			
	R	Antal företag som får stöd	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	50		0			
	F	Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	50		250			
	R	Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	50		0			
	F	Antal nya företag som får stöd	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	8		0			
	R	Antal nya företag som får stöd	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	8		0			
	F	Nya arbetsplatser (sysselsättningsökning)	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	5		100			
	R	Nya arbetsplatser (sysselsättningsökning)	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	5		0			
	F	Företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	5		50			
	R	Företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	5		0			
	F	Företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	15		50			
	R	Företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	Företag	Eruf	Mer utvecklad region	15		0			
	F	Företag som infört miljöledningssystem	Antal	Eruf	Mer utvecklad region	15		0			
	R	Företag som infört miljöledningssystem	Antal	Eruf	Mer utvecklad region	15		0			
	F	Företag som infört energieffektiviseringsprogram	Antal	Eruf	Mer utvecklad region	30		0			
	R	Företag som infört energieffektiviseringsprogram	Antal	Eruf	Mer utvecklad region	30		0			

Tabell 6

Överföring av ekonomiska uppgifter uppdelat per fond och prioriterat område

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Fördelning av medel i insatsområdet på grundval av det operativa programmet (operativa programmets tabell 18a)						Samlade uppgifter om det operativa programmets ekonomiska framsteg					
Insatsområde (Prioriterat område)	Fond	Regionkategori	Grund för beräkning av unionsstöd*	Total finansiering (i euro) (total offentlig finansiering)	Medfinansieringsgrad (%)	Total stödberättigande kostnad för insatser som valts ut för stöd (i euro)	Andel av det totala anslaget som omfattas av valda insatser (%)	Offentlig stödberättigande kostnad för insatser som valts ut för stöd (i euro)	Totala stödberättigande utgifter som deklarerats av stödmottagare till den förvaltande myndigheten (i euro)	Andel av det totala anslaget som omfattas av stödberättigande utgifter som deklarerats av stödmottagare (%)	Antal utvalda insatser (=projekt)
Entreprenörskap och innovation	Eruf	Mer utvecklade	Offentligt	4 645 076,00	50 %	1 545 366,06	33,27 %	1 545 366,06	0,00	0,00	3
Delaktighet och kompetens	ESF	Mer utvecklade	Offentligt	4 946 284,00	50 %	3 162 839,40	63,94 %	3 162 839,40	0,00	0,00	8
Tekniskt stöd	ESF	Mer utvecklade	Offentligt	399 640,00	50 %	0,00	0,00 %	0,00	0,00	0,00	0
Totalt ESF		Mer utvecklade	Offentligt	5 345 924,00	50 %	3 162 839,40	59,16 %	3 162 839,40	0,00	0,00	8
Totalt Eruf		Mer utvecklade	Offentligt	4 645 076,00	50 %	1 545 366,06	33,27 %	1 545 366,06	0,00	0,00	3
Totalsumma	Eruf,ESF	Mer utvecklade	Offentligt	9 991 000,00	50 %	4 708 205,46	47,12 %	4 708 205,46	0,00	0,00	11

Tabell 7

Uppdelning av de ackumulerade ekonomiska uppgifterna efter insatskategori för den inlämning som ska göras senast den 31 januari

Insatsområde (Prioriterat område)	Utgiftens beskaffenhet		Kategoriseringsaspekter (1-8)								Ekonomiska uppgifter			
	Fond	Region kategori	1 Insattstyp	2 Finansierings form	3 Territoriell aspekt	4 Territoriell genomförande-mekanism	5 Tematiskt mål Eruf	6 ESF:s andratema	7 Ekonomisk aspekt	8 Geografiskt läge	Total stöd-berättigande kostnad för insatser som valts ut för stöd (i euro)	Offentlig stöd-berättigande kostnad för insatser som valts ut för stöd (i euro)	Totala stöd-berättigande utgifter som deklarerats av stöd-mottagare till den förvaltande myndigheten	Antal utvalda insatser (projekt)
Entreprenörskap och innovation	Eruf	Mer utvecklade	Näringslivsutveckling för små och medelstora företag, stöd till företagande och företagskuvöser (067)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation (01)	Ej tillämpligt (08)	Offentlig förvaltning (18)	FI 20	345 350,00	345 350,00	0,00	1
Entreprenörskap och innovation	Eruf	Mer utvecklade	Tekniköverföring och samarbete mellan högskola och näringsliv som i första hand gynnar små och medelstora företag (062)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation (01)	Ej tillämpligt (08)	Offentlig förvaltning (18)	FI20	349 516,06	349 516,06	0,00	1
Entreprenörskap och innovation	Eruf	Mer utvecklade	Avancerade stödprogram för små och medelstora företag och grupper av sådana företag (inklusive lednings-, marknadsförings- och designtjänster) (066)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag (03)	Ej tillämpligt (08)	Sociala, andra samhälleliga och personliga tjänster (21)	FI20	850 500,00	850 500,00	0,00	1
Delaktighet och kompetens	ESF	Mer utvecklade	Tillgång till anställning för arbetssökande och icke-förvärvsarbetande (102)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att främja hållbar och kvalitativ sysselsättning och arbetskraftens rörlighet (08)	02 Social innovation	Sociala tjänster, andra samhälleliga och personliga tjänster (21)	FI20	973 376,60	973 376,60	0,00	1
Delaktighet och kompetens	ESF	Mer utvecklade	Aktiv inkludering, inklusive för att främja olika möjligheter och aktivt deltagande samt förbättra anställningsbarheten (109)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att främja social delaktighet, bekämpa fattigdom, och diskriminering (09)	Social innovation (02)	Offentlig förvaltning (18)	FI20	634 002,60	634 002,60	0,00	1
Delaktighet och kompetens	ESF	Mer utvecklade	Aktiv inkludering, inklusive för att främja olika möjligheter och aktivt deltagande samt förbättra anställningsbarheten (109)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att främja social delaktighet, bekämpa fattigdom, och diskriminering (09)	Stödja övergången till koldioxidsnåla och resurseffektiva ekonomi (01)	Vattenförsörjning, avloppsrening, avfallshantering och sanering (11)	FI20	9 700,00	9 700,00	0,00	1
Delaktighet och kompetens	ESF	Mer utvecklade	Stärka lika tillgång till livslångt lärande för alla... (117)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att investera i utbildning, vidareutbildning och i yrkesutbildning för kompetens och livslångt lärande (10)	Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft (03)	Offentlig förvaltning (18)	FI20	447 603,00	447 603,00	0,00	1
Delaktighet och kompetens	ESF	Mer utvecklade	Stärka lika tillgång till livslångt lärande för alla... (117)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att investera i utbildning, vidareutbildning och i yrkesutbildning för kompetens och livslångt lärande (10)	Ej tillämpligt (08)	Offentlig förvaltning (18)	FI20	513 884,00	513 884,00	0,00	1
Delaktighet och kompetens	ESF	Mer utvecklade	Förbättra utbildningens relevans för arbetsmarknaden... (118)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att investera i utbildning, vidareutbildning och i yrkesutbildning för kompetens och livslångt lärande (10)	Att öka tillgången till, användningen av och kvaliteten på IKT (05)	Offentlig förvaltning (18)	FI20	166 000,00	166 000,00	0,00	1
Delaktighet och kompetens	ESF	Mer utvecklade	Stärka lika tillgång till livslångt lärande för alla... (117)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att investera i utbildning, vidareutbildning och i yrkesutbildning för kompetens och livslångt lärande (10)	Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft (03)	Sociala, andra samhälleliga och personliga tjänster (21)	FI20	362 526,00	362 526,00	0,00	1
Delaktighet och kompetens	ESF	Mer utvecklade	Stärka lika tillgång till livslångt lärande för alla... (117)	Ej återbetalningspliktigt stöd (01)	Landsbygd sområden (03)	Ej tillämpligt (07)	Att investera i utbildning, vidareutbildning och i yrkesutbildning för kompetens och livslångt lärande (10)	Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft (03)	Framställning av livsmedel och drycker (03)	FI20	55 747,20	55 747,20	0,00	1

Ekonomisk aspekt (Näringsgren)
Antal utvalda insatser=projekt

LANDSBYGDSPROGRAM FÖR ÅLAND

2014-2020
EJFLU

ÅRLIG GENOMFÖRANDERAPPORT 2015

Alandica 3 maj 2016

Bilaga 4

ÅRLIG GENOMFÖRANDERAPPORT 2015

- Programmet godkänt i februari 2015
- Omfattar första året såväl 2014 som 2015

- Sammanlagt 4 betalningsansökningar till kommissionen om totalt 3.551.126,09 euro (jordbruksfondens andel) för tre åtgärder
 1. Miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10), 1.040.165,55 euro
 2. Ekologiskt jordbruk (M11), 236.994,93 euro
 3. Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar (M13), 2.273.965,61 euro

FRÄMJA INNOVATION, SAMARBETE OCH UTVECKLING AV KUNSKAP PÅ LANDSBYGDEN

FOKUSOMRÅDE 1A

- **Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder (M01)** skall möta behov av spetskompetens för utveckling av nya metoder och produkter inom jordbruks- och livsmedelskedjan
- Beslut och utbetalningar ännu inte verkställt 2015
- Genomförandet av åtgärden förutsätter att e-systemet färdigställs och förväntas vara klart 2016.

FRÄMJA LIVSLÅNGT LÄRANDE OCH YRKESUTBILDNING INOM JORD OCH SKOGSBRUK

FOKUSOMRÅDE 1C

- **Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder (M01)** samt **Rådgivningstjänster samt företagslednings- och avbyttjänster (M02)** skall möta behov av grundläggande kompetens som behöver underhållas samt tillgång till kunskapsstöd
- Beslut och utbetalningar ännu inte verkställt 2015
- Genomförandet av åtgärden förutsätter att e-systemet färdigställs och förväntas vara klart 2016.

FÖRBÄTTRA JORDBRUKSFÖRETAGENS EKONOMISKA RESULTAT OCH UNDERLÄTTA OMSTRUKTURERING OCH MODERNISERING AV JORDBRUKSFÖRETAGEN SÄRSKILT I SYFTE ATT ÖKA MARKNADSDELTAGANDE OCH MARKNADSINRIKTNING SAMT DIVERSIFIERING AV JORDBRUKSVERKSAMHET

FOKUSOMRÅDE 2A

- **Investeringar i fysiska tillgångar** (jordbruksföretag), M04, skall möta behov av förbättrad konkurrenskraft och lönsamhet samt ökad produktivitet
- Beslut verkställt 2015 totalt 267.231 euro till 12 jordbruks-företag
- Ytterligare ett 20 tal ansökningar hittills under 2016 värda knappt 1 miljon euro
- Utbetalningar förutsätter att e-systemet färdigställs och förväntas vara klart 2016

UNDERLÄTTA INTRÄDET I JORDBRUKSSEKTORN FÖR JORDBRUKARE MED TILLRÄCKLIG KOMPETENS OCH I SYNNERHET GENERATIONSSKIFTEN

FOKUSOMRÅDE 2B

- **Jordbruks- och affärsutveckling** (startstöd), M06, skall möta behov av nyetablering av jordbrukare
- E-ansökan möjliggjord 2015, tre ansökningar
- Ytterligare 5 ansökningar 2016
- Utbetalningar förutsätter att e-systemet färdigställs och förväntas vara klart 2016
- Obligatoriska utbildningen 2015 haft många deltagare

FÖRBÄTTRA PRIMÄRPRODUCENTERNAS KONKURRENSKRAFT GENOM ATT PÅ ETT BÄTTRE SÄTT INTEGRERA DEM I LIVSMEDELSKEDJAN MED HJÄLP AV KVALITETSSYSTEM, SKAPA MERVÄRDE FÖR JORDBRUKSPRODUKTER, SÄLJFRÄMJANDE ÅTGÄRDER PÅ LOKALA MARKNADER OCH INOM KORTA LEVERANSKEDJOR, PRODUCENTGRUPPER OCH PRODUCENTORGANISATIONER SAMT BRANSCHORGANISATIONER

FOKUSOMRÅDE 3A

- **Investeringar i fysiska tillgångar (livsmedelsföretag), M04,** skall möta behov av samarbetsfrämjande och säljfrämjande åtgärder och där det konstaterats att primärproduktion och livsmedelsförädling har ett starkt beroendeförhållande och möjligheter finns att optimera produktion samt försäljning.
- Beslut och utbetalningar förutsätter att e-systemet färdigställs och förväntas vara klart 2016
- Tre livsmedelsföretag erhållit nationell finansiering och utbetalningar verkstälts

ÅTERSTÄLLA OCH BEVARA BIOLOGISK MÅNGFALD, FÖRBÄTTRA VATTENFÖRVALTNINGEN OCH FÖRBÄTTRA MARKSKÖTSELN

FOKUSOMRÅDE 4A, 4B, 4C

- Möter behoven i programmets swot-analys
- Omfattar **Miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10), Ekologiskt jordbruk (M11) och Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar (M13)**
- Programfinansiering har använts både för att finansiera kontrakt som ingåtts under programperioden 2007-2013 vilka fortfarande var i kraft under övergångsåret 2014 och kontrakt som ingåtts under år 2015 i enlighet med landsbygdsprogrammet 2014-2020.

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

- Finansiering som använts för att finansiera kontrakt som ingått under programperioden 2007-2013 uppgår till totalt 6.585.398,19 euro (410 kontrakt och 12.562,09 hektar) för stödår 2014
- År 2015 fanns inte längre sådana avtal från programperioden 2007-2013 i kraft som skulle föranleda utbetalningar stödåret 2015.

NYA ÅTAGANDEN 2014-2020

- Finansiering som använts för att finansiera nya kontrakt för programperioden 2014-2020 uppgår till totalt 3.163.383,16 euro.
- Finansieringen omfattar totalt 16 kontrakt för **uppfödning av ursprungsraser (M10)**. De totala offentliga uppgifterna uppgick till 18.233,20 euro.
- År 2015 beviljades på basen av en årlig ansökan **kompensationsersättning (M13)** till 407 stödmottagare för totalt 14.225,49 hektar och sammanlagt 3.145.149,96 euro.

NYA ÅTAGANDEN 2014-2020

- Genomförandeuppföljningen haltar på grund av förseningar i utbetalningssystemen
- Slututbetalningar gällande kompensationsersättningen innan 30 juni
- Slututbetalningar övriga förmodligen efter sommaren
- Stort intresse, arealmässiga målsättningar redan uppfyllda och överstiger budget för vissa åtgärder
- Därför restriktivt med nya avtal under 2016 av budgetmässiga skäl

FRÄMJA LOKAL UTVECKLING PÅ LANDSBYGDEN

FOKUSOMRÅDE 6B

- Förverkligas med hjälp av en lokal utvecklingsstrategi
- Projekt med Leadermetoden skall möta behov av generationsväxling i mikroföretag, utveckling och diversifiering av mikroföretag, ökad vertikal integration inom näringen (från jord till bord), upprätthållande av social service, utvecklande av föreningsliv, ökad inflyttning och stimulans till kunskaps- och erfarenhetsutbyte

FRÄMJA LOKAL UTVECKLING PÅ LANDSBYGDEN

FOKUSOMRÅDE 6B

- Leader Åland r.f. beviljats ett förberedande stöd
 - LR bjöd ut uppdraget att skriva en strategi sommaren 2015
 - Ett förslag inlämnades av Leader Åland r.f. och antogs av landskapsregeringen den 30 september 2015
 - Genomförandet av delåtgärderna förberedande stöd (19.1), stöd till genomförande av projekt (19.2), förberedelser och genomförande av samarbetsverksamhet (19.3) samt stöd till löpande kostnader och ledningsfunktioner (19.4) förutsätter att det elektroniska administrationssystemet färdigställs vilket förväntas vara klart under 2016.
-

UTVÄRDERINGSPLANEN

- Implementeringen av programmet har försenats vilket också har inneburit att genomförandet av utvärderingsplanen och de olika skedena i utvärderingsverksamheten har skjutits framåt i motsvarande grad.
- Förvaltningsmyndigheten genomför en upphandling under 2016
- Under slutet av 2015 levererades ett första utkast till slututvärdering för landsbygdsutvecklingsprogrammet för perioden 2007-2013.

UTVÄRDERINGSPLANEN

Utvärderarnas rekommendationer 2007-2013

- att förvaltningsmyndigheten skall satsa på att effektivera och öka sina kommunikationsinsatser för åtgärder som rönt mindre intresse,
- att förvaltningsmyndigheten bör arbeta på att skapa tydliga kopplingar i interventionslogiken,
- att förvaltningsmyndigheten bör skapa system för instrumentell uppföljning av programindikatorer samt
- att förvaltningsmyndigheten bör tillgodose tillgång till fakta för utvärdering av de miljörelaterade åtgärderna inom programmet.

UTVÄRDERINGSPLANEN

- Ålands landskapsregering har för avsikt att bygga upp långsiktiga program för systematisk miljödatauppföljning, både inom vattenområdet och inom naturvårdsområdet.
- Dessa data skall utgöra beslutsunderlag för myndigheten i fråga om miljöpolitik men uppgifterna tas också fram för att tillgodose behovet av data för utvärdering och uppföljning av åtgärderna inom landsbygdsprogrammet 2014-2020

FAKTORER SOM PÅVERKAT GENOMFÖRANDET

- Partnerskapet (ÖK), kommunikation, urvalskriterier, regelverk
- Ett första programändringsförslag presenterades och godkändes under 2015 med hänvisning till korrigerande åtgärder för att öka flexibiliteten i programmet
- Det omfattande arbetet med att utveckla och förnya ett integrerat e-administrationssystem i enlighet med kommissionens krav har kraftigt fördröjt genomförandet av programmets implementering (Nya stödtillämpningen och Hyrrä)

TEKNISKT STÖD OCH PUBLICITET

- Kommunikationsstrategi godkändes i juni 2015 av ÖK
- Kick-off i mars 2015
- Lansering av en ny hemsida
- Jordbruksbyrån informerar
- Allmänna och specifika informationstillfällen
- Leader Ålands informationsinsatser i samband med skrivande av en lokal utvecklingsstrategi
- Medverkan i det nationella landsbygdsnätverket, träff i januari 2015 för informationsutbyte
- Nätverket ordnade seminarium om nätverksbyggande

NYHET

- Sammanfattning för allmänheten bilaga 2

Tack!

LEADER ÅLAND R.F.

Bilaga 5

genomförare av Leadermetoden på Åland
inom Landsbygdsutvecklingsprogrammet (LBU) 2015-2020

LOKALT LEDD UTVECKLING

LAG-manager Alexandra de Haas

Med Leader kan vi utveckla Åland

LOKALKRAFT
LEADER ÅLAND

En levande, vilig* plats för alla.

* Vilig = riktigt bra, rejäl, stabil, ordentlig, genomtänkt

Utdrag från strategin:

..bidra till ett hållbart Åland genom att arbeta för:

- ▶ Att det öppna åländska landskapet bevaras
- ▶ Att ålänningarnas kunskap och engagemang för att utveckla sitt lokala Åland blir ännu större
- ▶ Att samarbetsformerna blir många och naturliga
- ▶ Att vi rustar upp och förskönar Åland
- ▶ Att återflyttning och inflyttning ökar
- ▶ Att miljöengagemanget ökar
- ▶ Att kulturarvet bevaras och utvecklas
- ▶ Att fler lokalproducerade produkter kommer ut på marknaden
- ▶ Att antalet återkommande besökare med önskad profil ökar

Med Leader kan vi utveckla Åland

En levande, vilig* plats för alla.

STRATEGIN 2015-2020 utgår från följande fokusområden:

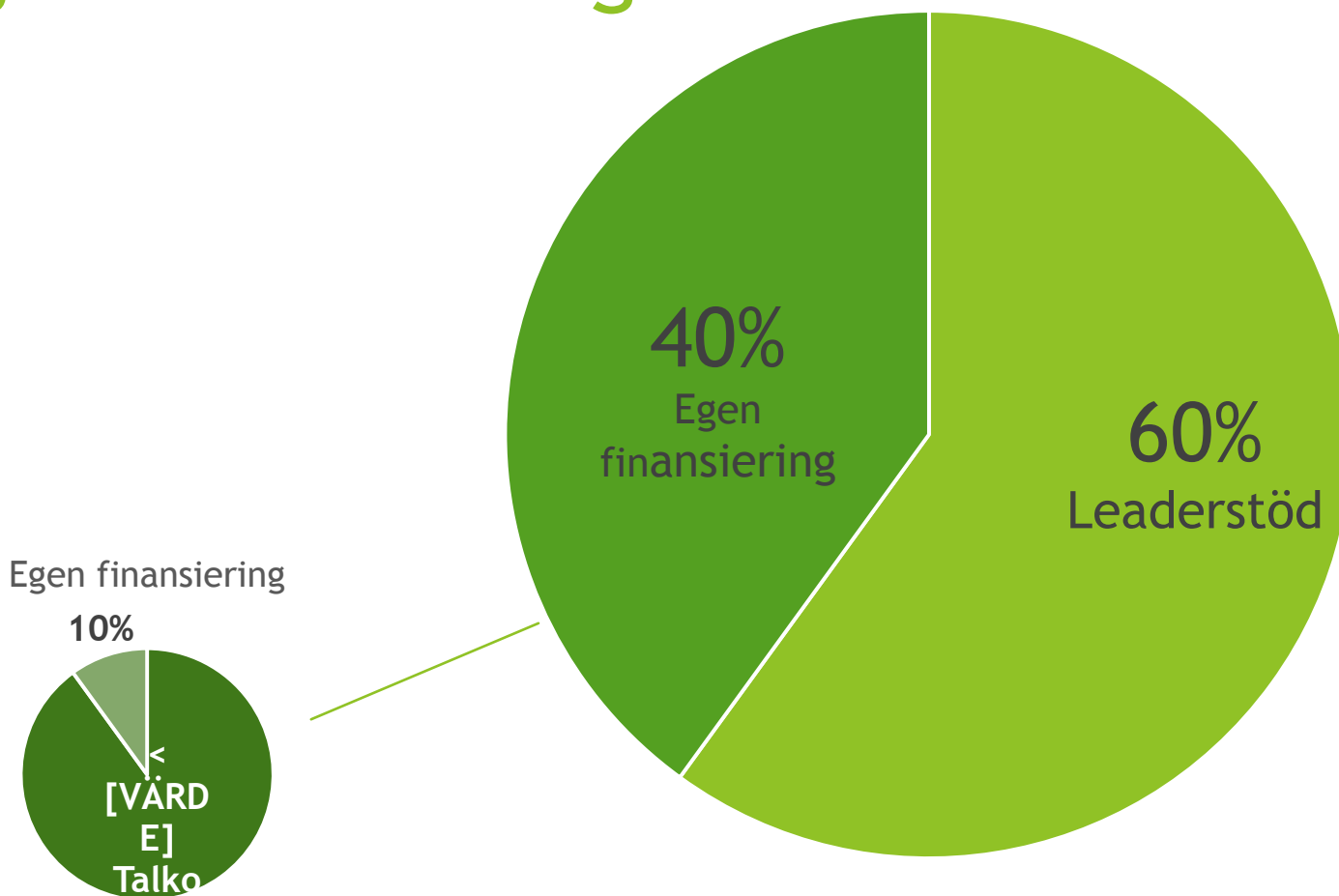
- 1a Främja innovation, samarbete och utveckling av kunskap i landsbygdsområden
- 3a Integrerande av primärproducenter i livsmedelskedjan på ett bättre sätt
- 4a Återställa och bevara biologisk mångfald, bland annat i Natura 2000-områden och i områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar och jordbruk med höga naturvärden, liksom de europeiska landskapens karaktär
- 4b Förbättra vattenförvaltningen, inbegripet hanteringen av gödselmedel och växtskyddsmedel
- 5a Effektivisera vattenanvändningen inom jordbruket
- 6a Främja diversifiering, skapande samt utveckling av småföretag och arbetstillfällen
- 6b Främjandet av lokal utveckling på landsbygden

Med Leader kan vi utveckla Åland

Totala utgifter 2015-2020	Stöd- procent	Offentliga medel
Tyngdpunktsområden (M19.2)	60 %	1 294 000 euro
Landsbygdsutveckling		497 000 euro
Miljö		597 000 euro
Kunskap		200 000 euro
Samarbeten (LAG)	80 %	50 000 euro
Förberedande (LAG)	100 %	10 000 euro
Driften (LAG)	100 %	290 000 euro
TOTALT		1 644 000 euro

Med Leader kan vi utveckla Åland

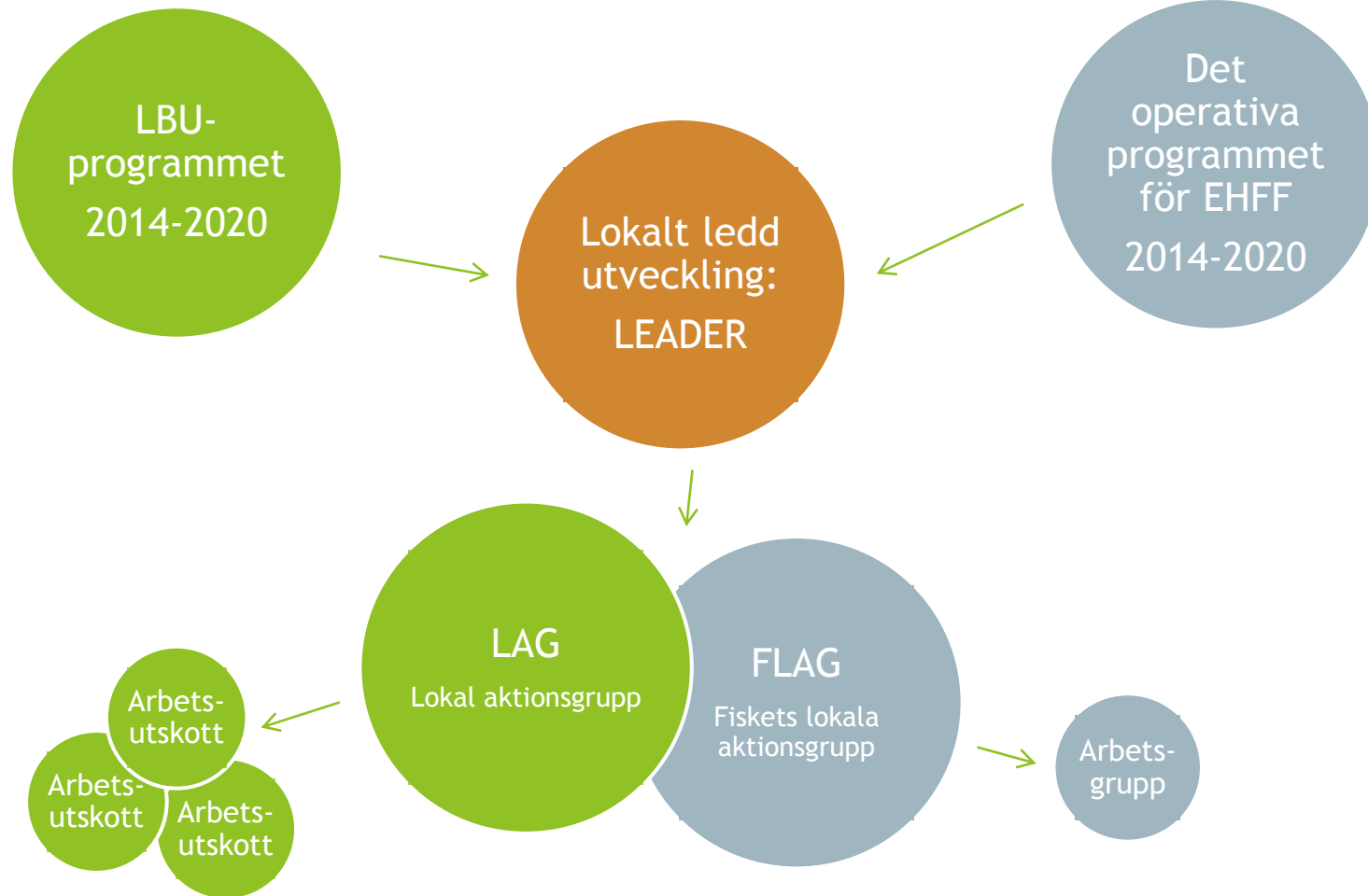
Projektfinansiering

■ Frivilligt arbete ■ Privata medel ■ Leaderstöd ■ Egen finansiering

Med Leader kan vi utveckla Åland

LEADER Åland 2015-2020

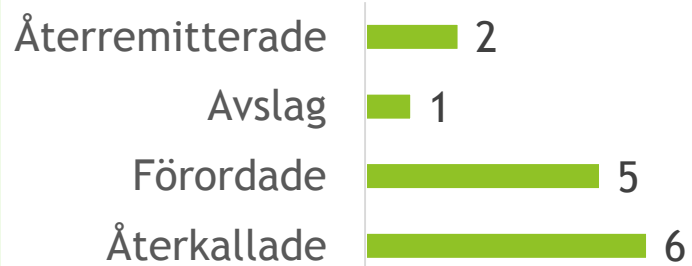
18 personer representerade av tredje -, privat och offentlig sektor

Med Leader kan vi utveckla Åland

Januari - april 2016

- ▶ Engagera LAG & arbetsutskotten
- ▶ Utvärdera urvalsprocessen
- ▶ Första projekten förordade

■ 14 projektansökningar

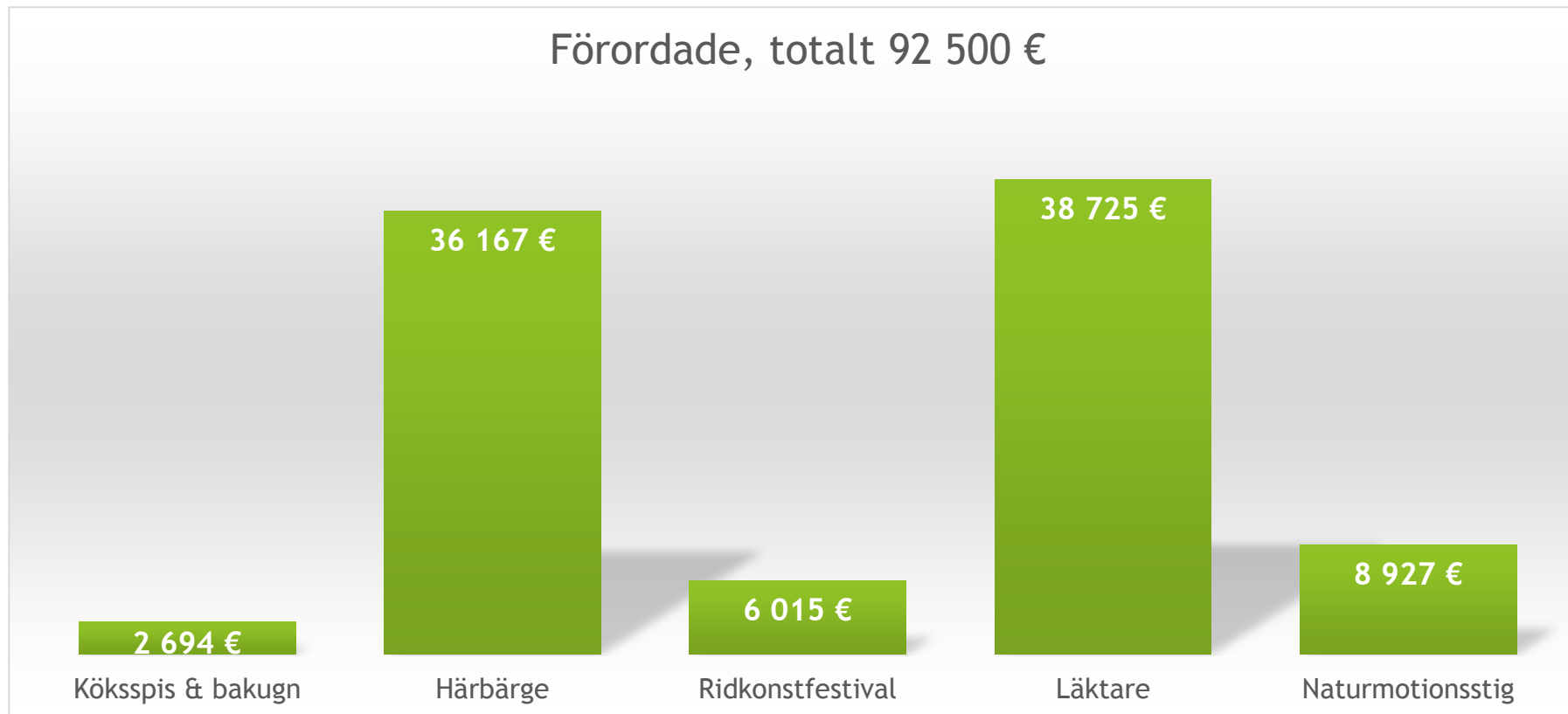

- ▶ Prioriteringar framledes
 - ▶ Informationsspridning
 - ▶ Rådgivning
 - ▶ Revidering av strategin

Med Leader kan vi utveckla Åland

Förordad stödsumma

Med Leader kan vi utveckla Åland

EUROPEISKA UNIONEN

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling

– *Europa investerar i landsbygdsområden*

Årlig genomföranderapport 2015

**Landsbygdsutvecklingsprogram
för landskapet Åland för perioden
2014-2020**

**CCI 2014FI06RDRP002
C(2015) 841**

Årliga genomföranderapporten godkänd vid övervakningskommitténs möte 3.5.2016

Godkänd av förvaltningsmyndigheten x.6.2016

1. CENTRAL INFORMATION AV PROGRAMMETS GENOMFÖRANDE OCH DESS PRIORITERINGAR.....	3
1.1. Finansiella uppgifter.....	3
1.2. Programgenomförandet enligt fokusområden.....	3
2. FRAMSTEG I GENOMFÖRANDET AV UTVÄRDERINGSPLANEN.....	11
2.1. En beskrivning och motivering av eventuella förändringar i utvärderingsplanen för landsbygdsprogrammet under året.	11
2.2. En beskrivning av den utvärderingsverksamhet som genomförts under året (med hänvisning till avsnitt 3 i utvärderingsplanen)	11
2.3. En beskrivning av den verksamhet som bedrivits i samband med tillhandahållande och förvaltning av data (i förhållande till avsnitt 4 i utvärderingsplanen)	11
2.4 En förteckning över avslutade utvärderingar, inklusive hänvisningar till om de har offentliggjorts på internet	12
2.5. En sammanfattning av genomförda utvärderingar, med fokus på utvärderingsresultat.	12
3. FAKTORER SOM PÅVERKAR GENOMFÖRANDET AV PROGRAMMET OCH VIDTAGNA ÅTGÄRDER	12
3.1. En beskrivning av åtgärder som vidtagits för att försäkra kvalitet och effektivitet i genomförandet.	12
3.2. Mekanismer för kvalitet och effektivitet.....	15
4. ÅTGÄRDER SOM VIDTAGITS FÖR ATT UPPFYLLA KRAV PÅ TEKNISKT STÖD OCH PUBLICITET FÖR PROGRAMMET.....	15
4.1 Upprättande av ett nationellt landsbygdsnätverk och vidtagna åtgärder enligt sin handlingsplan	15
4.2 Åtgärder som vidtagits för att skapa publicitet för programmet	15

Bilaga 1	Indikatorstabeller
Bilaga 2	Sammanfattning för allmänheten

1. CENTRAL INFORMATION AV PROGRAMMETS GENOMFÖRANDE OCH DESS PRIORITERINGAR

1.1. Finansiella uppgifter

Under 2015 har landskapsregeringen lämnat in fyra betalningsansökningar till kommissionen. Den första ansökan omfattade även utgifter för kvartal II och IV 2014.

Utbetalningar		Totala offentliga utgifter	Unionen bidrag (Ejftu)	Unionens bidrag (Ejftu), finansiella korrigeringar, återkrav	Unionens bidrag, övriga justeringar inom budgetåret	Ansökt belopp (Ejftu)
Budgetkod	Åtgärd	Euro	Euro	Euro	Euro	Euro
50460010100002	M01 Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder					
50460010200002	M02 Rådgivn.tjänster samt företagslednings- och avbyttjänster					
50460010400002	M04 Investeringar i fysiska tillgångar					
50460010600002	M06 Jordbruks- och affärsutveckling					
50460011000002	M10 Miljö- och klimatvänligt jordbruk	3 515 786,93	1 283 262,23	-6 101,75	-236 994,93	1 040 165,55
50460011100002	M11 Ekologiskt jordbruk				236 994,93	236 994,93
50460011300002	M13 Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsn.	6 232 781,82	2 274 965,37	-999,76		2 273 965,61
50460011900002	M19 Stöd till Leaderprogram för lokalt ledd utveckling					0,00
50460012000002	M20 Tekniskt stöd till medlemsstaterna					0,00
Totalt		9 748 568,75	3 558 227,60	-7 101,51	0,00	3 551 126,09

I ansökan för det tredje kvartalet har en korrigering gjorts genom att påföra utgifter (236 994,93 euro) för ekologisk produktion till den nya perioden åtgärd Ekologiskt jordbruk (M11) vilket under programperioden 2007-2013 tillhört åtgärden miljöstödet. I tabellen är en korrigering till årsräkenskaperna 2015 (+ 212,60 euro) inte beaktad. Korrigeringen är däremot beaktad i rapportens indikatortabeller.

1.2. Programgenomförandet enligt fokusområden

Landsbygdsprogrammet är utformat kring utvalda i kommissionens landsbygdsförordning definierade fokusområden som svarar mot de behov som identifierats efter en genomförd socio-ekonomisk analys av programområdet och fördjupad Swot-analys. Inom ramen för de valda fokusområdena finns de konkreta åtgärderna och delåtgärderna beskrivna med formulerade målsättningar.

Främja innovation, samarbete och utveckling av kunskap på landsbygden (Fokusområde 1 A)

I programmets strategi har åtgärden Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder (M01), enligt artikel 14 i förordning (EU) nr 1305/2013 (i fortsättningen landsbygdsförordningen) valts för att i första hand möta de behov av spetskompetens för utveckling av nya metoder och produkter inom jordbruks- och livsmedelskedjan som identifierats.

Under 2015 har förberedelser vidtagits ifråga om administrativa åtgärder som behövs för att påbörja implementeringen av stödet till yrkesutbildnings- och kompetensutvecklingsåtgärder (delåtgärd 1.1). Regelverk, urvalskriterier och arbete med input gällande åländska anpassningar i det elektroniska administrationssystemet har prioriterats. Förberedelser för att ta emot ansökningar om utbildningar har gjorts. Blanketter har utformats men ingen ansökningsrunda har utlysts. Genomförandet av åtgärden förutsätter att det elektroniska administrationssystemet färdigställs vilket förväntas vara klart under 2016.

Främja livslångt lärande och yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk (Fokusområde 1 C)

I programmets strategi har åtgärderna Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder (M01) enligt artikel 14 och Rådgivningstjänster samt företagslednings- och avbyttjänster (M02) enligt artikel 15 i landsbygdsförordningen valts för att i första hand möta de behov av

grundläggande kompetens som behöver underhållas samt tillgång till kunskapsstöd inom branschen som identifierats.

Åtgärden innehåller två delområden, jordbruksrådgivning och miljörådgivning. Rådgivningsområdena skall främja innovation, stärka banden mellan produktion och forskning, främja livslångt lärande samt bidra till att förbättra vattenkvalitet och återställa och bevara den biologiska mångfalden. Under 2015 har vidtagits förberedelser för implementeringen av stödet till hjälp med att anlita rådgivningstjänster (delåtgärd 2.1). Åtgärden genomförs genom utseende av rådgivare som uppfyller kompetenskraven som sedan kan erbjuda rådgivning inom ovannämnda områden. Genomförandet av åtgärden förutsätter att det elektroniska administrationssystemet färdigställs vilket förväntas vara klart under 2016.

Förbättra jordbruksföretagens ekonomiska resultat och underlätta omstrukturering och modernisering av jordbruksföretagen särskilt i syfte att öka marknadsdeltagande och marknadsinriktning samt diversifiering av jordbruksverksamhet (Fokusområde 2 A)

I programmets strategi har åtgärden Investeringar i fysiska tillgångar (M04) enligt artikel 17 i landsbygdsförordningen valts för att möta de behov av förbättrad konkurrenskraft och lönsamhet samt ökad produktivitet som identifierats.

Programimplementeringen har fördröjts dels på grund att programmet blev godkänt först år 2015 och dels på grund av att det elektroniska ansökningssystemet inte blev färdigt. Landskapsregeringen tog emot pappersansökningar om stöd till investeringar i jordbruksföretag (delåtgärd 4.1) under 2015. Sammanlagt 28 ansökningar registrerades. Stödadministrationen (landskapsregeringen) ansvarade för att uppgifterna infördes i det elektroniska administrationssystemet.

Landskapsregeringen fattade under året beslut om finansiering till 12 jordbruksföretag (tabell D) om totalt 267.231 euro (tabell A). Stöd beviljades främst inom trädgårdsnäringen och då speciellt äppelodlingen (skördeplattformar och lager). Utbetalningar har ännu inte verkställts under år 2015.

Underlätta inträdet i jordbrukssektorn för jordbrukare med tillräcklig kompetens och i synnerhet generationsskiften (Fokusområde 2 B)

I programmets strategi har åtgärden Jordbruks och affärsutveckling (M06) enligt artikel 19 i landsbygdsförordningen valts för att möta de behov av nyetablering av jordbrukare (startstöd) som identifierats.

I slutet av år 2015 möjliggjordes e-ansökan för unga lantbrukare (delåtgärd 6.1 nyetableringsstöd för unga jordbrukare) varvid tre ansökningar kunde registreras. Finansieringsbesluten fattades inte under 2015. Fullföljandet av åtgärden förutsätter att det elektroniska administrationssystemet färdigställs vilket förväntas vara klart under 2016.

Under 2015 har utbildningen som är en förutsättning för startstöd haft många deltagare och under år 2016 förväntas ett relativt stort antal nya ansökningar.

Förbättra primärproducenternas konkurrenskraft genom att på ett bättre sätt integrera dem i livsmedelskedjan med hjälp av kvalitetssystem, skapa mervärde för jordbruksprodukter, säljfrämjande åtgärder på lokala marknader och inom korta leveranskedjor, producent-

grupper och producentorganisationer samt branschorganisationer (Fokusområde 3 A)

I programmets strategi har åtgärden Investeringar i fysiska tillgångar (M04) enligt artikel 17 i landsbygdsförordningen valts för att möta de behov av samarbetsfrämjande och säljfrämjande åtgärder som identifierats och där det konstaterats att primärproduktion och livsmedelsförädling har ett starkt beroendeförhållande och möjligheter finns att optimera produktion samt försäljning.

Förberedelser har vidtagits ifråga om administrativa åtgärder som behövs för att påbörja implementeringen av åtgärden Stöd till investeringar i bearbetning/marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter (delåtgärd 4.2) som är EU-delfinansierad. Regelverk, urvalskriterier och arbete med input gällande åländska anpassningar i det elektroniska administrationssystemet har prioriterats. Genomförandet av åtgärden förutsätter att det elektroniska administrationssystemet färdigställs vilket förväntas vara klart under 2016.

En ansökan inom småskalig livsmedelsförädling inkom under slutet av året och inledande diskussioner och information har förts gällande ett större projekt inom bryggeribranschen.

Under 2014 och 2015 har landskapsregeringen beslutat om nationell finansiering till tre livsmedelsföretag om totalt 58 260 euro (ej EU delfinansierat stöd). Utbetalningar har verkställs till två av företagen sammanlagt 51 846 euro (tabell A, B1, C2.2). Utgifterna stöder i andra hand fokusområde 2A Förbättra jordbruksföretagens ekonomiska resultat och underlätta omstrukturering och modernisering av jordbruksföretagen särskilt i syfte att öka marknadsdeltagande och marknadsinriktning samt diversifiering av jordbruksverksamhet (tabell B4).

Återställa och bevara biologisk mångfald (Fokusområde 4 A), förbättra vattenförvaltningen (Fokusområde 4B) och förbättra markskötseln (Fokusområde 4 C)

Åtgärderna som i programmets strategi har valts för att möta de behov som på basen av Swot-analysen har identifierats under fokusområde 4A, 4B och 4C är:

- Miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10) enligt artikel 28 i landsbygdsförordningen
- Ekologiskt jordbruk (M11) enligt artikel 29 i landsbygdsförordningen
- Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar (M13) enligt artikel 31 i landsbygdsförordningen

Finansiering med övergångsbestämmelser samt nya åtaganden

Programfinansiering har använts både för att finansiera kontrakt som ingåtts under programperioden 2007-2013 vilka fortfarande var i kraft under övergångsåret 2014 och kontrakt som ingåtts under år 2015 i enlighet med landsbygdsprogrammet 2014-2020.

Stödet för miljövänligt jordbruk (214) och kompensationsbidraget (212) i programmet 2007-2013 är redovisade i programmet 2014-2020 som Miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10) och Områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar (M13). Stödet för ekologisk produktion som under programperioden 2007-2013 ingick i åtgärd 214 ingår i det nya programmets åtgärd M11.

Stödåret 2014 finansierades stödet för miljövänligt jordbruk (214) och kompensationsbidraget (212) med medel ur landsbygdsprogrammet 2014-2020. Största delen av utbetalningarna

gjordes under hösten 2014 men slutraterna av vissa stöd betalades först under våren 2015. Dessutom har tilläggsbetalningar och återkrav gjorts även senare under år 2015.

Finansiering som använts för att finansiera kontrakt som ingåtts under programperioden 2007-2013 uppgår till totalt 6.585.398,19 euro (tabell E).

År 2015 fanns inte längre sådana avtal från programperioden 2007-2013 i kraft som skulle föranleda utbetalningar stödåret 2015.

Finansiering som använts för att finansiera nya kontrakt för programperioden 2014-2020 uppgår till totalt 3.163.383,16 euro.

Offentliga utgifter 2014 och 2015

I tabell A visas de offentliga utgifterna som använts för den årliga utbetalningen av programmets arealbaserade ersättningar åren 2014 och 2015. I de presenterade beloppen ingår inte återkrav.

För miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10) har betalats totalt 2.866.485,73 euro som delfinansierad ersättning och därutöver 9.389,98 euro i så kallade top-ups som beviljas som ett nationellt stöd utöver det EU-delfinansierade stödet. Av det totala beloppet som använts har 18.233,20 euro betalats för kontrakt som ingåtts under år 2015 i enlighet med landsbygdsprogrammet 2014-2020 och 2.848.252,53 euro (tabell E) för att år 2014 finansiera kontrakt från programperioden 2007-2013 (tabell A och tabell C1.2) Ingen utbetalning har gjorts för areal som finns inom ett Natura 2000-område (tabell C1.2).

För ekologiskt jordbruk (M11) har betalats totalt 649.301,20 euro som delfinansierad ersättning och därutöver 115.132,45 euro i så kallade top-ups som beviljas som ett nationellt stöd utöver det EU-delfinansierade stödet. Sammanlagt har för ekologiskt jordbruk betalats 764.433,65 euro (tabell A och B3). Hela beloppet har använts för att år 2014 finansiera kontrakt från programperioden 2007-2013.

För stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar (M13) har betalats totalt 6.232.994,42 euro (tabell A) varav 3.087.844,46 euro (tabell E) har använts för stödåret 2014 då betalningar ännu gjordes i enlighet med motsvarande åtgärd 212 i Landsbygdsutvecklingsprogrammet 2007-2013. För stödåret 2015 har använts 3.145.149,96 euro.

För miljö- och klimatvänligt jordbruk (åtgärd M10) och för kompensationsersättning (åtgärd M13) har betalats kumulativt från och med år 2014 sammanlagt 9.108.870,13 euro (tabell C1.3). Av detta belopp har 1.880.243,05 euro betalats till företag som bedriver ekologisk produktion

Årlig uppföljning av arealbaserade, fleråriga åtgärder samt åtgärder baserade på djurenheter (2014 och 2015)

Den årliga uppföljningen av arealbaserad, fleråriga åtgärder samt åtgärder baserade på djurenheter visas per fokusområde i tabell B3.

I den årliga genomföranderapporten för år 2015 redovisas både år 2014 och 2015. En separat tabell har därför gjorts för övervakningen av gällande avtal från programperioden 2007-2013 och vilka stödåret 2014 har finansierats med medel ur landsbygdsprogrammet 2014-2020 (d.v.s. gamla åtgärder och nya pengar). I tabellen för år 2014 visas de totala utgifterna för

stödåret 2014, även de som har betalats under kalenderåret 2015. I tabellen för år 2015 redovisas de åtgärder som ingår i landsbygdsprogrammet 2014-2020 och som har finansierats med medel från programmet (d.v.s. nya åtgärder och nya pengar). Sammanräknat omfattar dessa två tabeller kalenderåret 2014 och 2015.

Gamla åtaganden

Efter som det nya landsbygdsprogrammet 2014-2020 implementerades först från och med stödåret 2015 betalades under övergångsåret år 2014 fortfarande stöd för miljövänligt jordbruk (214) och kompensationsbidrag (212) i enlighet med artikel 39 respektive artikel 36 a) (ii), 93 (1) och 94 (3) i Rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Största delen av utbetalningarna för stödåret 2014 finansierades med medel ur landsbygdsprogrammet 2014-2020. Endast en liten del av miljöstödet finansierades med medel ur landsbygdsutvecklingsprogrammet 2007-2013.

Stödet för miljövänligt jordbruk från programperioden 2007-2013 ingår i åtgärd M10.

Lantbrukarna kunde frivilligt förlänga sina gällande kontrakt som ingåtts under åren 2007-2013 att gälla ännu under år 2014 men inga nya kontrakt ingicks längre under året. År 2014 fanns ännu 410 gällande kontrakt från programperioden 2007-2013 (tabell B3). Den fysiska arealen som erhöll miljöstöd var 12.562,09 hektar (tabell B3).

Kontrakten som var i kraft och som finansierades med medel ur landsbygdsprogrammet 2014-2020 omfattade miljöstödet basstöd inklusive dess frivilliga åtgärder och stöd för ekologisk produktion. Under programperioden 2007-2013 var stödet för ekologisk produktion en del av miljöstödet (åtgärd 214) men utbetalningarna år 2014 redovisas under åtgärd Ekologiskt jordbruk (M11) i enlighet med övergångsbestämmelserna i kapitel 19 i programmet.

Insatserna har klassificerats enligt det nya landsbygdsprogrammets (2014 – 2020) klassificering för miljö- och klimatvänligt jordbruk på följande sätt:

a) Bättre förvaltning, minskning av mineralgödsel och bekämpningsmedel:

De insatser som i första hand har beräknats bidra till en bättre förvaltning samt minskning av mineralgödsel och bekämpningsmedel är

- Basstöd, åkergrödor, växtodlingsgård
- Basstöd, åkergrödor, husdjursgård
- Basstöd, grönsaker
- Basstöd, frukt och bär
- Basstöd, träda
- Minskad gödsling
- Extensiv vall
- Precisering av kvävegödsling
- Mekanisk ogräsbekämpning i potatis
- Reducerad användning av växtskyddsmedel

Den totala arealen som dessa insatser genomförs på är 15.999,16 hektar (tabell B3). Största delen av arealen omfattas av basstödet för åkergrödor på växtodlingsgård (5.529,22 hektar), av basstödet för åkergrödor på husdjursgård (6.399,87 hektar) och av extensiv vall (2.881,65 hektar).

De totala offentliga utgifterna för insatserna i denna grupp uppgår till 2.643.293,78 euro (tabell B3).

b) Jordlager, plöjningsmetoder, reducerad jordbearbetning, bevarande av jordbruk

De insatser som i första hand har beräknats bidra till att förbättra jordlager, plöjningsmetoder, reducerad jordbearbetning och bevarande av jordbruk är

- Användning av täckmaterial
- Reducerad höstbearbetning

Den totala arealen som dessa insatser genomfördes på är 1.959,02 hektar (Tabell B3) varav reducerad höstbearbetning utgjorde 1.677,12 hektar. De totala offentliga utgifterna för insatserna i denna grupp uppgår till 119.225,89 euro (tabell B3).

c) Skapande och upprätthållande av naturvärden

De insatser som i första hand har beräknats bidra till skapande och upprätthållande av naturvärden är

- Basstöd, naturvårdsåker som odlas med vall
- Basstöd, naturvårdsåker - mångfaldsåker
- Fånggröda

Den totala arealen som dessa insatser genomfördes på är 228,55 hektar (Tabell B3) varav naturvårdsåker som odlas med vall utgör 224,41 hektar. De totala offentliga utgifterna för insatserna i denna grupp uppgår till 43.698,12 euro (tabell B3).

d) Utfodring av djur, hantering av gödsel

De insatser som i första hand har beräknats bidra till utfodringen av djur och hantering av gödsel är

- Förbättrad användning av stallgödsel

Den totala arealen som insatsen omfattas av är 1.715,04 hektar (tabell B3) och de totala offentliga utgifterna 51.424,72 euro (tabell B3).

Stödet för ekologisk produktion som under programperioden 2007-2013 ingick i åtgärd 214 ingår i åtgärden Ekologiskt jordbruk (M11).

År 2014 beviljades stöd för ekologisk produktion till 115 jordbruksföretag (tabell B3). Den totala och fysiska arealen som beviljades stöd för ekologisk produktion var 2.549,84 hektar varav 2.371,48 hektar var i produktion och 179,36 hektar under omläggning (tabell B3). De totala offentliga utgifterna uppgick till 649.301,20 euro (tabell B3). Därutöver betalades 115.132,45 euro i så kallade top-ups som beviljas som ett nationellt stöd utöver det EU-delfinansierade stödet. Sammanlagt har för åtgärden betalats 764.433,65 euro (tabell A och B3).

Kompensationsbidraget som avses i artikel 36 a) (ii), 93 (1) och 94 (3) i Rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling ingår i åtgärden stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar (M13).

År 2014 beviljades kompensationsbidrag till 413 jordbruksföretag. Arealen som beviljades stöd var sammanlagt 18.052,53 hektar (tabell B3) varav 13.474 hektar var åkermark och 4.578,45 hektar naturbeten. De totala offentliga utgifterna uppgick till 3.087.844,46 euro (tabell B3 och tabell E).

Nya åtaganden

Antal kontrakt som år 2015 har ingåtts inom åtgärden Miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10) för uppfödning av ursprungsraser uppgår till totalt 16 st. (tabell B3). De totala offentliga utgifterna uppgick till 18.233,20 euro (tabell B3).

Kompensationsbidrag (M13) beviljas på basen av en årlig ansökan om utbetalning. År 2015 beviljades kompensationsersättning till 407 stödmottagare för totalt 14.225,49 hektar (tabell B3). Totalt i offentliga utgifter betalades 3.145.149,96 euro (tabell B3).

Totala offentliga utgifter för programmerat fokusområde inom unionsprioritet 4

Åtgärdernas och insatsernas programmerade fokusområde och stödjande fokusområde visas i tabellen nedan

Tabell. Åtgärdernas och insatsernas programmerade fokusområde

Programmerat fokusområde	Åtgärd	Stöd	Stödjande fokusområde				
			4A	4B	4C	5E	5D
		<i>Miljöstödets basstöd - obligatoriska åtgärder</i>					
4B	M10(214)	Basstöd, åkergrödor, växtodlingsgård					X
4B	M10(214)	Basstöd, åkergrödor, husdjursgård					X
4B	M10(214)	Basstöd, grönsaker					X
4B	M10(214)	Basstöd, frukt och bär					X
4B	M10(214)	Basstöd, träda					X
4A	M10(214)	Basstöd, naturvårdsåker-vall					X
4A	M10(214)	Basstöd, naturvårdsåker - mångfaldsåker					X
		<i>Miljöstödets basstöd - frivilliga åtgärder</i>					
4B	M10(214)	Minskad gödsling					X
4B	M10(214)	Spridning av stallgödsel under växtperioden			X	X	
4A	M10(214)	Mekanisk ogräsbekämpning i potatis		X			
4B	M10(214)	Reducerad höstbearbetning	X		X	X	
4B	M10(214)	Extensiv vall		X		X	
4C	M10(214)	Fånggröda		X			
4B	M10(214)	Precisering av kvävegödsling					X
4A	M10(214)	Användning av täckmaterial		X			
4A	M10(214)	Reducerad användning av växtskyddsmedel		X			
		<i>Ekologisk produktion</i>					
4B	M11(214)	Specialstöd, eko, åkergrödor	X			X	
4B	M11(214)	Specialstöd, eko, grönsaker	X			X	
4B	M11(214)	Specialstöd, eko, frukt o bär	X			X	
4B	M11(214)	Specialstöd, eko, träda	X			X	
4B	M11(214)	Specialstöd, eko, husdjur	X			X	
		Kompensationsbidrag					
4A	M13(212)	Kompensationsbidrag					

För åtgärder och insatser som i första hand stöder fokusområdet 4A Att återställa och bevara biologisk mångfald har det ackumulerat (åren 2014-2015) betalats i offentliga utgifter 6.389.523,31 euro (tabell B4). Detta belopp består i huvudsak av kompensationsbidraget för år 2014 (åtgärd 212) och år 2015 (åtgärd M13), se även tabell B3.

För åtgärder och insatser som i första hand stöder fokusområdet 4B Att förbättra vattenförvaltningen har det från och med år 2014 betalats totalt 3.483.010,43 euro (tabell B4). Betalningarna består av stöd för miljövänligt jordbruk (åtgärd 214) som hör till stödåret 2014. För stödåret 2015 har ännu inga sådana betalningar gjorts som stöder fokusområdet 4B.

För åtgärder och insatser som i första hand stöder fokusområdet 4C Att förbättra markskötseln har det från och med år 2014 betalats 770,04 euro (tabell B4). Betalningen består av miljöstöd (214) för odling av fånggröda.

Förutom det programmerade fokusområdet stöder åtgärderna och insatserna sekundärt även ett eller flera fokusområden. I tabellen ovan visas de sekundära fokusområden per åtgärd och insats.

Akkumulerat har för de åtgärder och insatser som enligt tabellen sekundärt stöder fokusområde 4A har betalats totalt 860.919,55 euro, för de åtgärder och insatser som enligt tabellen sekundärt stöder fokusområde 4B har betalats 739.893,80 euro och för de åtgärder och insatser som enligt tabellen sekundärt stöder fokusområde 4C har betalats 147.910,62 euro (tabell 4B).

De insatser som i första hand stöder unionsprioritet 4 stöder sekundärt även unionsprioritet 5 och fokusområde 5D Minska jordbrukens utsläpp av växthusgaser och ammoniak och 5E Främja bevarande av kolsänkor och kolinbindning inom jord- och skogsbruk. För de åtgärder och insatser som enligt tabellen sekundärt stöder fokusområde 5D har ackumulerat betalats 1.937.843,67 euro. Till dessa insatser hör hela miljöstödet basstöd. För de insatser som enligt tabellen sekundärt stöder fokusområde 5E har ackumulerat betalats 1.556.100,42 euro. Till dessa insatser hör främst ekologisk produktion och extensiv vall.

Främja lokal utveckling på landsbygden; (Fokusområde 6 B)

I programmets strategi har åtgärden åtgärd Stöd till Leader-program (M19) för lokalt ledd utveckling artikel 35 (EU) 1303/2013 valts för att möta de behov av generationsväxling i mikroföretag, utveckling och diversifiering av mikroföretag, ökad vertikal integration inom näringen (från jord till bord), upprätthållande av social service, utvecklande av föreningsliv, ökad inflyttning och stimulans till kunskaps- och erfarenhetsutbyte som identifierats.

Stöd för förberedande och framtagande av en lokal utvecklingsstrategi beviljades under hösten 2015 och en lokal utvecklingsstrategi för Åland 2014-2020 godkändes av landskapsregeringen den 30 september 2015.

Under hösten har också förberedande åtgärder vidtagits avseende beslut om verksamhetsbidrag till föreningen och fastställande av stödberättigande utgifter för projekt som genomförs med Leadermetoden.

Genomförandet av delåtgärderna förberedande stöd (19.1), stöd till genomförande av insatser (19.2), förberedelser och genomförande av samarbetsverksamhet (19.3) samt stöd till löpande

kostnader och ledningsfunktioner (19.4) förutsätter att det elektroniska administrations-systemet färdigställs vilket förväntas vara klart under 2016.

Programmets resultatram

Måluppfyllelsen är redan uppnådd avseende jordbruksarealerna och i förhållande till motsvarande utgifter är målet uppfyllt till 47 %. För projektstöden finns redovisat nationellt finansierat investeringsstöd för livsmedelsförädling (ej EU delfinansierat) i tabell F.

2. FRAMSTEG I GENOMFÖRANDET AV UTVÄRDERINGSPLANEN

2.1. En beskrivning och motivering av eventuella förändringar i utvärderingsplanen för landsbygdsprogrammet under året.

Under året har inga förändringar i utvärderingsplanen genomförts.

2.2. En beskrivning av den utvärderingsverksamhet som genomförts under året (med hänvisning till avsnitt 3 i utvärderingsplanen)

Implementeringen av programmet har försenats vilket också har inneburit att genomförandet av utvärderingsplanen och de olika skedena i utvärderingsverksamheten har skjutits framåt i motsvarande grad. Förvaltningsmyndighetens arbete med utvärderingssystemet har i första hand koncentrerat sig kring planeringen av genomförandet och utveckling av utvärderingssystemet. Förvaltningsmyndigheten planerar att under 2016 genomföra en upphandling i syfte att engagera en utomstående oberoende utvärderare för att genomföra utvärderingar inom ramen för utvärderingsplanen.

Under slutet av 2015 levererades också ett första utkast till slututvärdering för landsbygdsutvecklingsprogrammet för perioden 2007-2013. Utvärderingsrapporten som är den sista rapporten för det löpande utvärderingssystemet för föregående period skall färdigställas och lämnas till kommissionen under 2016. I rapporten lämnar utvärderarna rekommendationer som är viktiga för förvaltningsmyndigheten att ta med sig in i programperioden 2014-2020 och förvaltningen av det nya programmet.

Utvärderarnas rekommendationer överensstämmer generellt med det som redan konstaterats i utvärderarnas halvtidsrapport; att förvaltningsmyndigheten skall satsa på att effektivisera och öka sina kommunikationsinsatser för åtgärder som rönt mindre intresse, att förvaltningsmyndigheten bör arbeta på att skapa tydliga kopplingar i interventionslogiken, att förvaltningsmyndigheten bör skapa system för instrumentell uppföljning av programindikatorer samt att förvaltningsmyndigheten bör tillgodose tillgång till fakta för utvärdering av de miljörelaterade åtgärderna inom programmet.

2.3. En beskrivning av den verksamhet som bedrivits i samband med tillhandahållande och förvaltning av data (i förhållande till avsnitt 4 i utvärderingsplanen)

Inom ramen för den löpande utvärderingen av landsbygdsprogrammet 2007-2013 har den oberoende utvärderaren i ett flertal utvärderingsrapporter poängterat vikten av tillgången till miljödata för utvärderande av åtgärderna inom programmets axel 2. Behovet av tillgång till relevant data och då särskilt miljödata täckande utvecklingen av näringsämnesbelastningen inom vattenmiljön samt utvecklingen av den biologiska mångfalden i jordbruksområden och i

områden angränsande till jordbruksområden har återkommande varit en utmaning som poängterats av utvärderarna.

Ålands landskapsregering har därför för avsikt att bygga upp långsiktiga program för systematisk miljödatauppföljning, både inom vattenområdet och inom naturvårdsområdet. Dessa data skall utgöra beslutsunderlag för myndigheten i fråga om miljöpolitik men uppgifterna tas också fram för att tillgodose behovet av data för utvärdering och uppföljning av åtgärderna inom landsbygdsprogrammet 2014-2020.

2.4 En förteckning över avslutade utvärderingar, inklusive hänvisningar till om de har offentliggjorts på internet

Under perioden har inga utvärderingar rapporterats.

2.5. En sammanfattning av genomförda utvärderingar, med fokus på utvärderingsresultat.

Under perioden har inga utvärderingar rapporterats.

2.6. En beskrivning av de kommunikationsåtgärder som bedrivits i samband med publicering av utvärderingsresultat (i förhållande till avsnitt 6 i utvärderingsplanen)*.

Under perioden har inga utvärderingar rapporterats.

2.7. En beskrivning av uppföljningen av utvärderingsresultaten (i förhållande till avsnitt 6 i utvärderingsplanen)

Under perioden har inga utvärderingar rapporterats.

3. FAKTORER SOM PÅVERKAR GENOMFÖRANDET AV PROGRAMMET OCH VIDTAGNA ÅTGÄRDER

3.1. En beskrivning av åtgärder som vidtagits för att försäkra kvalitet och effektivitet i genomförandet.

Den 13 februari 2015 godkände Kommissionen landsbygdsprogrammet för Åland med finansiering från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu).

Partnerskapet

Landskapsregeringen beslöt samma dag den 13 februari utse medlemmar respektive ersättare i en gemensam övervakningskommitté för övervakningen av landsbygdsprogrammet och Ålands strukturfondprogram med finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. Kommitténs arbete påbörjades och förbereddes dock redan under hösten 2014 av en tillfälligt utsedd kommitté fram till dess att programmen slutligt skulle godkännas av kommissionen. Kommittén sammanträdde tre gånger under 2015 i mars, juni och november.

Kommunikation

I anslutning till det första mötet i Mariehamn den 12 mars anordnades en Kick-off med programpresentationer. Informationstillfället var publikt och öppet för allmänheten. På Kick-

offen var kommissionens representanter för de tre investeringsfonderna (Ejflu, Eruf och ESF) närvarande.

På mötet i juni presenterades även en kommunikationsstrategi vilken godkändes. Förvaltningsmyndigheten ska årligen underrätta kommittén om vilka framsteg som gjorts i genomförandet av densamma och om sin analys av resultaten samt informera om planerade insatser under därpå följande år.

Urvalskriterier

På mötena i mars och juni godkände kommittén urvalskriterier, ett verktyg för att välja ut insatser för programfinansiering. Kriterierna är avsedda att säkerställa att verksamheterna bidrar till att uppnå de specifika målen och resultaten inom programmets prioriterade områden, är icke-diskriminerande och öppna samt tar hänsyn till de allmänna principerna gällande jämställdhet och icke-diskriminering samt hållbar utveckling.

Administration

Landskapsregeringen fattade i mars beslut om närmare villkor för att bevilja och betala ut startstöd till ung jordbrukare och investeringsstöd för gårdsbruk. I regelverket stadgas om grundvillkor och stödnivåer.

För administrationen fastställde landskapsregeringen den 21 april regler för stödberättigande kostnader avseende projektstöd som landskapsregeringen bereder och fattar beslut om.

Utlysning av programfinansiering och beslutsfattande

Landskapsregeringen utlyste programmets första ansökningsrunda gällande lantbrukets investeringsstöd den 5 april 2015.

Under 2014 användes medel från programbudgeten för att finansiera de kontrakt om miljövänligt jordbruk som ingått under programperioden 2007-2013 (åtgärd 214) och kompensationsbidraget (åtgärd 212). Landskapsregeringen fastställde den 4 mars ansökningsblanketterna för år 2014 och ansökningsperioden pågick till och med den 8 maj. Ansökan om utbetalning kunde delvis göras elektroniskt. Beslut om utbetalning fattades under hösten 2014.

De första ansökningarna från det nya programmet lämnades in under vårens ansökningsperiod 2015 vars sista dag var den 12 maj. Ansökningarna gällde finansiering för femåriga åtagandena som är en förutsättning för beviljande av ersättningen för miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10) och för ekologiskt jordbruk (M11). Samtidigt lämnades också den årliga ansökan om utbetalning in. Även de första ansökningarna om utbetalning av kompensationsersättning (M13) lämnades in under samma ansökningsperiod.

Totalt inlämnades 546 ansökningar om finansiering för miljö- och klimatvänligt jordbruk (M10) och 101 ansökningar om finansiering av ekologisk produktion (M13). Dessutom inlämnades totalt 416 ansökningar om utbetalning av kompensationsersättning (M13).

På grund av att handläggningen av de inkomna ansökningarna har fördröjts till följd av Landsbygdsverkets omfattande arbete med att förnya informationssystemet för landsbygdsnäringsförvaltningen kommer beslut om finansiering att kunna fattas tidigast under våren 2016 och beslut om utbetalning i början av hösten 2016. Hittills har beslut om finansiering fattats om endast 16 ansökningar om miljöersättning för bevarande av ursprungsraser (M10.14). Beslut om utbetalning har fattats om samtliga inkomna ansökningar

om kompensationsersättning och om 16 ansökningar om utbetalning av miljöersättning för bevarande av ursprungsraser.

Den 3 juli 2015 bjöd landskapsregeringen in intressenter att lämna in förslag till en lokal utvecklingsstrategi för Åland för genomförandet av Leader-metoden. Samtidigt utlystes möjligheten till ekonomiskt stöd för förberedande och framtagande av en sådan. Utlysningen skedde i båda lokaltidningarna på Åland och på landskapsregeringens hemsida. Intresserade erbjöds möjligheten till att göra en elektronisk ansökan. En ansökan lämnades in och finansiering för ett förberedande stöd beviljades Leader Åland r.f.. Likaså inlämnades ett förslag till lokal utvecklingsstrategi. Den 30 september 2015 beslöt landskapsregeringen godkänna föreningens förslag till en lokal utvecklingsstrategi för Åland 2014-2020.

Under hösten 2015 har förvaltningsmyndigheten vidtagit förberedande åtgärder avseende beslut om verksamhetsbidrag till föreningen och fastställande av stödberättigande utgifter för projekt som genomförs med Leadermetoden.

Deltagande i det nationella landsbygdsnätverket

I samband med att landskapsregeringen i samarbete med Landsbygdsnätverket i Finland anordnade en nätverksdag på Åland den 17 december 2015 presenterades den nya Leader strategin med mål och möjligheter. Målsättningen med dagen var att sammanföra och förstärka lokala nätverk samt planera gemensamma aktiviteter.

E-administration

Under år 2014 administrerades de arealbaserade stöden (åtgärd 214 och 212) fortfarande via det gamla integrerade administrations- och kontrollsystem (IACS), den så kallade gamla Stödtillämpningen som ägs av Landsbygdsverket. Vid bytet av programperiod år 2015 togs den nya Stödtillämpningen i bruk. Den nya Stödtillämpningen är integrerad med den elektroniska Vipu-tjänsten som är en webbtjänst för den elektroniska stödansökan för samtliga arealbaserade stöd. Via Vipu-tjänsten kan sökanden följa med ärendeberedningen hos myndigheten. År 2015 lämnades 93 % av ansökningarna om utbetalning in elektroniskt.

Den nya Stödtillämpningen har dock inte kunnat tas i bruk till alla delar enligt den planerade tidtabellen och handläggningen av de inkomna ansökningarna har därför fördröjts kraftigt vilket även har försenat utbetalningarna till stödmottagarna.

Under 2015 har landskapsregeringen intensivt deltagit i arbetat med utvecklingen av e-administrationssystemet för projekt- och investeringsstödsåtgärderna (Hyrrä) inom landsbygdsprogrammet. Hyrrä-systemet som delas med förvaltningen av rikets landsbygdsprogram skall bli ett helt integrerat e-system där ansökningar om finansiering skall administreras både för kunden, förvaltningsmyndigheten och också utbetalningsstället. Systemet tillåter elektronisk kommunikation mellan myndigheten och stödtagaren samt beslut och arkivering.

Utvecklingen av Hyrrä-systemet har dragit ut på tiden på grund av bristande resurser vid Landsbygdsverket och vid Landsbygdsverkets partners för teknik leveranser. Detta har gjort att landskapsregeringen har fått prioritera vilka åtgärder som skall implementeras i takt med möjligheterna att få systemen utvecklade. Utvecklingsarbetet fortgår under kommande år.

Under år 2015 startade ett projekt för att överföra verkställandet av utbetalningarna från landskapsregeringens utbetalningssystem till Landsbygdsverkets Sampo-system som är integrerat med både Hyrrä och nya Stödtillämpningen. Projektet har fortskridit enligt tidtabellen och utbetalningar kan börja verkställas via Sampo under våren 2016.

Programändring

Förvaltningsmyndigheten presenterade det första programändringsförslaget för övervakningskommittén den 3 juni 2015. Förslaget motiverades med hänvisning till korrigerande åtgärder för att öka flexibiliteten i programmet och nödvändiga förtydliganden.

Förslaget omfattade bl.a. slopande av en gräns gällande standardvärde av bruttoproduktionen (SO) för investeringsstödet till lantbruket (M04 delåtgärd 4.1), höjning av motsvarande standardvärde (gräns) för nyetableringsstödet för unga jordbrukare (M06 delåtgärd 6.1), stödberättigande av begagnad utrustning för livsmedelsinvesteringar (M04 delåtgärd 4.2), förtydligande av regler inom miljöstödet (M10), komplettering av villkoren för stödberättigande under åtgärden Ekologiskt jordbruk (M11) samt korrigerande av en kontextindikator för åtgärden Leader (M19).

Samtidigt föreslogs en strykning av den kompletterande nationella finansieringen om 700.000 euro för lantbruksinvesteringar eftersom finansieringen inte längre fanns tillgänglig samt en strykning av ett avsnitt i den allmänna beskrivningen Stöd till områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar med syfte att öka flexibiliteten vid implementeringen (M 13).

Kommissionen godkände förändringsförslaget den 21 december 2015. Programändringarna påverkade inte innehållet i partnerskapsöverenskommelsen med kommissionen.

3.2. Mekanismer för kvalitet och effektivitet.

	Förenklade kostnadsalternativ (proxy genereras automatiskt)		
	<i>Finansiell ram OP (Ejflu)</i>	<i>% planerad andel av utgifterna med förenklade kostnadsalternativ i förhållande till finansiell ram i OP</i>	<i>% andel av verkställda utgifter som täcks med förenklade kostnadsalternativ (ackumulerat)</i>
Fondspecifika metoder EU 1303/2015 artikel 67(5)	OP	(Genereras från SFC)	(Genereras från SFC)

4. ÅTGÄRDER SOM VIDTAGITS FÖR ATT UPPFYLLA KRAV PÅ TEKNISKT STÖD OCH PUBLICITET FÖR PROGRAMMET

4.1 Upprättande av ett nationellt landsbygdsnätverk och vidtagna åtgärder enligt sin handlingsplan

Landskapsregeringen ingår i det nationella landsbygdsnätverket som sprider information om programmet på landsnivå och som administreras via Finlands landsbygdsprogram.

4.2 Åtgärder som vidtagits för att skapa publicitet för programmet

Övervakningskommittén godkände i juni en kommunikationsstrategi som skall tillförsäkra åtgärder som ser till att programmet ges offentlighet och att eventuella stödtagare får information om de möjligheter som programmet ger, förståelse och kännedom om reglerna och att ge både stödtagare och allmänhet kännedom om unionens roll. Ålands landskapsregering är i egenskap av förvaltningsmyndighet ansvarig för genomförandet av kommunikationsplanen. Direkta kostnader för kommunikationsåtgärder är uppskattade till ca 150.000 euro under programperioden och finansieras med tekniskt stöd.

För allmänheten presenterades det godkända programmet i mars 2015 med en gemensam Kick-off där även det åländska strukturfondprogrammet (Eruf/ESF) presenterades. I juni lanserades landskapsregeringens nya hemsida innehållande information om programmet (www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/lantbruk/landsbygdsutvecklings-programmet/).

Information om det nya programmet har även givits via nyhetsbrevet ”Jordbruksbyrån informerar”. I det första nyhetsbrevet informerades om programmet och inbjudan till ett allmänt informationstillfälle som ordnades den 12 februari i Självstyrelsegården, Mariehamn. I samma nummer inbjöds till specifika informationstillfällen om den nya programperiodens miljöersättning, stöd för ekologisk produktion och kompensationsersättning. Tillfällena arrangerades den 24 och 26 februari i Självstyrelsegården. Ytterligare information har skett genom sociala medier samt vid informationsträffar med lantbrukssekreterare och rådgivare.

Den lokala aktionsgruppen är ansvarig för informationsinsatser gällande de åtgärder som genomförs med Leader-metoden (<http://www.leader.ax/sv/start/>). Leader Åland r.f genomförde i samband med skrivandet av en strategi flera lokala informationsmöten för att förankra strategiarbetet och informera om Leader-metoden. Sammanlagt sju möten under sensommaren/hösten 2015 fördelades mellan landsbygd, skärgård och Mariehamn. Föreningen förankrade önskemål och behov genom ett frågeformulär som spreds genom Leader Ålands hemsida, via höranden samt riktad e-post till mottagare i Leader Ålands kontaktregister. Föreningens förankringsprocess är redovisade i den godkända utvecklingsstrategin.

Landskapsregeringen ingår dessutom i det nationella landsbygdsnätverket som sprider information om programmet på landsnivå. Landsbygdsnätverksenheten i Seinäjoki fungerar som en koordinator för landsbygdsnätverket. Landskapet Åland tar del av samarbetet och utbytet inom nätverket i den mån det svenska språket tillgodoses. Den 27 januari 2015 träffades representanter för den nya nätverksenheten och landskapsregeringen för ett informationsutbyte. Nätverksenheten informerade om sitt nya verksamhetsprogram och landskapsregeringen presenterade förslaget till landsbygdsutvecklingsprogram på Åland. Målsättningen är att årligen arrangera 1-2 aktiviteter gemensamt med nätverket vilket visat sig fungera bra med erfarenhet från föregående programperiod.

Bilaga 1 Indikatortabeller

Tabell A: Utgifterna per åtgärd och fokusområde

Tabell A: Beviljade offentliga utgifter (€)					
		Delåtgärd	FA/P	Åtaganden	Totalt per åtgärd
		Offentliga utgifter totalt			
M01	Kunskapsöverförings- och informationsåtgärder (artikel 4)	1.1	2A		
M02	Rådgivningstjänster (artikel 15)	2.1	2A		
M02	Rådgivningstjänster (artikel 15)	2.1	P4		
M04	Investeringar i fysiska tillgångar (artikel 17)	4.1	2 A	267 231,00	319 095,00
M04	Investeringar i fysiska tillgångar (artikel 17)	4.2	3 A	51 864,00	
M06	Jordbruks- och affärsutveckling (artikel 19)	6.1	2B		
M10	Miljö- och klimatvänligt jordbruk (artikel 28)		P4	2 875 875,71	2 875 875,71
M11	Ekologiskt jordbruk (artikel 29)		P4	764 433,65	764 433,65
M13	Stöd till områden med naturliga (artikel 31)		P4	6 232 994,42	6 232 994,42
M19	Stöd till Leader-program för lokalt ledd utveckling (artikel 35)	19.1	6 B		10 000,00
M19	Stöd till Leader-program för lokalt ledd utveckling (artikel 35)	19.2	6 B		
M19	Stöd till Leader-program för lokalt ledd utveckling (artikel 35)	19.3	6 B	10 000,00	
M19	Stöd till Leader-program för lokalt ledd utveckling (artikel 35)	19.4	6 B		
M20	Tekniskt stöd till medlemsstaterna (artikel 51-54)				
Totalt				10 202 398,78	10 202 398,78

Tabell B4 - Totala offentliga utgifter för projekt som stöder även andra fokusområden (AIR) Ackumulerat		
Prioritet/Fokusområde	Totala offentliga utgifter - År N Ackumulerat Fokusområde programmerat	Totala offentliga utgifter - År N Ackumulerat Stöder andra fokusområden sekundärt
P1		
P2	2A	51 846,00
	2B	
P3	3A	51 846,00
	3B	
P4	4A	6 389 523,31
	4B	3 483 010,43
	4C	770,04
P5	5A	
	5B	
	5C	
	5D	1 937 843,67
	5E	1 556 100,42
P6	6A	
	6B	
	6C	

information hämtas från övriga tabeller

Bilaga 6

Tabell C: Fördelning på relevanta utfall och åtgärder efter typ av område, kön och/eller ålder

		Tabell C1.1 Övervakning av utfall fördelat på typ av område				
		Område som inte har naturliga och andra särskilda begränsningar	Område med naturliga och andra särskilda begränsningar			Totalt
			Bergsområde	Annat	Särskilda begränsningar	
Åtgärd 4	Totala offentliga utgifter (€) (4.1 och 4.2)				51 864,00	51 864,00
Åtgärd 6	Totala offentliga utgifter (€) (6.1)					0,00

		Tabell C1.2 Övervakning av utfall fördelat på typ av område	
		Totalt	av vilka Natura 2000
Åtgärd 10	Totala offentliga utgifter (€)	2 875 875,71	0,00

		Tabell C1.3 Övervakning av utfall fördelat på typ av område	
		Totalt	av vilka ekologiska företag
Åtgärd 4, 6,10 och 13	Totala offentliga utgifter (€) 4.1, 6.1, 10, 13	9 108 870,13	1 880 243,05

Tabell D: Framsteg mot målen

Unions priorit ering	Tabell D: Måluppfyllelse						
	Godkända ansökningar			Måluppfyllelse			
	Fokus- område	Utfallsindikator	Godkända ansökningar 2014-År N	Utfallsindikator (Avslutade projekt, slutbetalning, hämtar från tabell B)	Mål indikator	Måluppfyllelse*	
1	1A				0,81 % av utgifter inom ramen för artiklarna 14,15 och 35 i förhållande till programmets totala finansieringsram (art. 14, 15 och 35)	Beräkning från SFC	
	1B				Totalt antal projekt under åtgärden samarbete (grupper, nätverk/kluster, pilotprojekt) (art.15)		
	1C				Totalt antal deltagare (150 st) som utbildats (art.14)	0	
2	2A	Antal företag som får stöd för investeringar i jordbruksföretag (4.1)	12	hämtar från tabell B	Andel av jordbruksföretag med stöd från ett landsbygdsprogram för investeringar i omstrukturering eller modernisering (13,79 %)	Beräkning från SFC	
	2B	Antal stödmottagare (jordbruksföretag) som får nyetableringsstöd - unga jordbrukare (6.1)	0	hämtar från tabell B	Andel av jordbruksföretag med stöd från ett landsbygdsprogram för affärsutveckling/ investeringar för unga jordbrukare (3,79 %)	Beräkning från SFC	
3	3A	Antal jordbruksföretag som får stöd för deltagande i kvalitetssystem, lokala marknader och korta leveranskedjor, samt producentgrupper/producentorganisationer	3	2	Andel av jordbruksföretag som får stöd för deltagande i kvalitetssystem, lokala marknader och korta leveranskedjor, samt producentgrupper/producentorganisationer (0 %)	Beräkning från SFC	
	3B				% av jordbruken som deltar i schema för riskhantering	Beräkning från SFC	
4	4A				Skogsbruksmark/ annan trädbeklädd mark som omfattas av åtagande för att stöda biologisk mångfald	Beräkning från SFC	
					% av skogsbruksmark/ annan trädbeklädd mark som omfattas av åtagande för att stöda biologisk mångfald		
					Jordbruksmark som omfattas av åtagande som stöder biologisk mångfald och/eller landskap (5 800 ha)		
					Andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande som stöder biologisk mångfald och/eller landskap (29,56 %)		
	4B				Jordbruksmark som omfattas av åtagande för att förbättra vattenförvaltning (11 870 ha)	Beräkning från SFC	
					Andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande som förbättrar vatten-förvaltning (60,50 %)		
					Skogsbruksmark som omfattas av åtagande för att förbättra vattenförvaltning		
					Andel av skogsbruksmark som omfattas av åtagande för att förbättra vattenförvaltning (%)		
	4C				Jordbruksmark som omfattas av åtagande för att förbättra markskötsel och/eller förebygga jorderosion (3 635 ha)	Beräkning från SFC	
					Andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande för att förbättra markskötsel och/eller förebygga jorderosion (18,53 %)		
					Skogsbruksmark som omfattas av åtagande för att förbättra markskötsel och/eller förebygga jorderosion (ha)		
					Andel av skogsbruksmark som omfattas av åtagande för att förbättra markskötsel och/eller förebygga jorderosion (%)		
5	5A				% av bevattnad areal som övergår till effektivare bevattningssystem	Beräkning från SFC	
	5B	Total investment in energy savings and efficiency € (4+7)		hämtar från tabell B	Total investering i energibesparingar och energieffektivitet		
	5C	Total investering i förnyelsebar energiproduktion € (4+6+7+8.7)		hämtar från tabell B	Total investering i förnyelsebar energiproduktion €		
	5D				percentage of LU concerned by investments in live-stock management in view of reducing GHG and/or ammonia emissions	Beräkning från SFC	
	5E				Physical agricultural land under management contracts targeting reduction of GHG and/or ammonia emissions		
6	6A				Arbetsstillfällen som skapats i projekt som får stöd -Män		
					Arbetsstillfällen som skapats i projekt som får stöd - Kvinnor		
	6B					100 % av landsbygdsbefolkning som omfattas av lokala utvecklingstrategier	Beräkning från SFC
						Befolkning (7 000) netto som drar nytta av förbättrade tjänster	
						Andel av befolkningen som drar nytta av förbättrade tjänster (24,69 %)	Beräkning från SFC
	6C					Arbetsstillfällen som skapats genom projekt som får stöd (Leader) -Män	
					Arbetsstillfällen som skapats genom projekt som får stöd (Leader) -Kvinnor		
					Befolkning som drar nytta av förbättrade tjänster/infrastruktur (ICT) (ingen dubbelräkning)	Beräkning från SFC	

* ifylles endast om data inte finns i tabell B

Data genereras från B tabellerna

Beräkning från OP i SFC

Tabell E: Övervakning av övergångsbestämmelser

Tabell E: Övervakning av offentliga utgifter för åtgärder med övergångsbestämmelser			
Åtgärder EU 1305/2013	Koder enligt EU 1305/2013	Koder enligt EU 1305/2013	Totala offentliga utgifter
Artikel 14	1	331,111	
Artikel 15	2	114,115	
Artikel 16	3	132, 133	
Artikel 17	4	216, 121, 125, 123	
Artikel 18	5	126	
Artikel 19	6	112,141,311,312,313	
Artikel 20	7	321,322,323	
Artikel 21	8	221,222,223,226,227,122,123	
Artikel 27	9	142	
Artikel 28	10	214	2 848 252,53
Artikel 29	11	214	649 301,20
Artikel 30	12	213,224	
Artikel 31	13	211,212	3 087 844,46
Artikel 33	14	215	
Artikel 34	15	225	
Artikel 35	16	124	
Artikel 32 1303/2013 Art 42 RD	19	411,412,413,421,431	
		Åtgärder utan fortsättning	
		113	
		131	
		341	

Tabell F: Uppfyllande av indikatorer för resultatramen

Tabell F - Uppfyllande av indikatorer för resultatramen							
		Förverkligande av indikatorer för resultatram år 2015*	Justeringar för tilläggsbetalningar	Måluppfyllelse 2015**	Delmål 2018	Mål 2023	
Unionsprioritering 2	Totala offentliga utgifter (€)	0,00		0,00	1 762 584,00	8 812 920,00	
	Antal jordbruksföretag med stöd från ett landsbygdsprogram för investeringar i omstrukturerings eller modernisering (2A) + antal jordbruksföretag med stöd från ett landsbygdsprogram affärsutveckling/ investeringar för unga jordbrukare (2B)	0,00		0,00	20,40	102,00	
Unionsprioritering 3	Totala offentliga utgifter (€)	51 864,00	51 864,00	0,00	500 000,00	3 000 000,00	
	Antal insatser (projekt) för investeringar i bearbetning/marknadsföring och/eller utveckling av jordbruksprodukter (3A)			0,00	3,00	15,00	
Unionsprioritering 4	Totala offentliga utgifter (€)	9 873 303,78	0,00	0,48	20 668 141,00	43 762 282,00	
	Jordbruksmark som omfattas av åtaganden som stöder biologisk mångfald (ha) (4A)+						
	Jordbruksmark som omfattas av åtaganden för att förbättra vattenförvaltning (ha) (4B)+Jordbruksmark som omfattas av åtaganden för för att förbättra markskötsel och/eller förebygga jorderosion (ha) (4C)	14 225,49			1,13	12 574,38	16 121,00
	Total areal för stöd till områden med särskilda begränsningar (M13)	14 225,49			1,24	11 480,00	14 350,00
Unionsprioritering 6	Befolkning som omfattas av LAG-gruppen (6B)	0,00		0,00	28 666	28 666	
	Totala offentliga utgifter (€)	0,00		0,00	246 600,00	1 644 000,00	

* Information hämtas från tabell B och D

** Måluppfyllelse baserat på mål i programmet

Bilaga 2 Sammanfattning för allmänheten.

Kommissionen godkände landsbygdsprogrammet för Åland 2014-2020 i februari 2015. Programmet finansieras från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och Ålands landskapsregering. Totalbudgeten uppgår till 57,2 miljoner euro varav jordbruksfonden delfinansierar programmet med 20,7 miljoner.

Programmets målsättning är att bidra till en hållbar ekonomisk och smart utveckling som fokuserar på produktivitet och hållbarhet och skall ge lönsamma och livskraftiga lantbruksföretag, ett aktivt lantbruk och en attraktiv landsbygd. Programmets främsta prioritet är att säkerställa en tillräcklig primärproduktion och på så sätt se till att det finns livsmedel för konsumenterna och råvaror för Ålands livsmedelsindustri.

Programåtgärderna är i linje och stöder EU:s allmänna strategier inom områden som EU:s sjunde miljöhandlingsprogram, EU:s strategi för biologisk mångfald och EU:s resurseffektivitetsstrategi. Programmet utgör också ett viktigt instrument innehållande de viktigaste åtgärderna riktade till jordbruket inom det åländska vattenvårdsprogrammet som genomförs med grund i EU:s ramdirektiv för vatten.

Utbetalningen av jordbruksstöden de s.k. arealstöden påbörjades under 2015 senare än tidigare år beroende på förnyandet av landsbygdsverkets datasystem för lantbruksstöd.

Programfinansiering har använts både för att finansiera kontrakt som ingåtts under föregående programperiod 2007-2013 och vilka fortfarande var i kraft under övergångsåret 2014 och nya kontrakt som ingåtts under år 2015 i enlighet med det nya programmet. Lantbrukarna kunde frivilligt förlänga sina gällande kontrakt som ingåtts under åren 2007-2013 att gälla ännu under år 2014 men inga nya kontrakt ingicks längre under året. År 2014 fanns ännu 410 gällande kontrakt från programperioden 2007-2013.

Stödet för miljövänligt jordbruk och kompensationsbidraget i programmet 2007-2013 är i det nya programmet redovisat som Miljö- och klimatvänligt jordbruk och Områden med naturliga eller andra särskilda begränsningar (kompensationsersättning). Stödet för ekologisk produktion som under programperioden 2007-2013 ingick i miljöstödet ingår i det nya programmet som en egen åtgärd.

Totalt 6.585.398,19 euro har utbetalats för att finansiera kontrakt som ingåtts under programperioden 2007-2013.

De första ansökningarna från det nya programmet lämnades in under vårens ansökningsperiod 2015. Ansökningarna gällde finansiering för femåriga åtagandena som är en förutsättning för beviljande av ersättningen för miljö- och klimatvänligt jordbruk och för ekologiskt jordbruk. Samtidigt lämnades också den årliga ansökan om utbetalning in. Även de första ansökningarna om utbetalning av kompensationsersättning lämnades in under samma ansökningsperiod.

Totalt inlämnades 546 ansökningar om finansiering för miljö- och klimatvänligt jordbruk och 101 ansökningar om finansiering av ekologisk produktion. Dessutom inlämnades totalt 416 ansökningar om utbetalning av kompensationsersättning.

På grund av att handläggningen av de inkomna ansökningarna har fördröjts till följd av Landsbygdsverkets omfattande arbete med att förnya informationssystemet för landsbygdsnäringsförvaltningen kommer beslut om finansiering att kunna fattas tidigast under

våren 2016 och beslut om utbetalning i början av hösten 2016. Hittills har beslut om finansiering fattats om endast 16 ansökningar om miljöersättning för bevarande av ursprungsraser. Beslut om utbetalning har fattats om samtliga inkomna ansökningar om kompensationsersättning och om 16 ansökningar om utbetalning av miljöersättning för bevarande av ursprungsraser.

Finansiering som använts för att finansiera nya kontrakt för programperioden 2014-2020 uppgår till totalt 3.163.383,16 euro.

Programimplementeringen har även fördröjts för projektstöden dels på grund att programmet blev godkänt först år 2015 och dels på grund av att det elektroniska ansökningssystemet inte blev färdigt. Landskapsregeringen tog emot pappersansökningar om stöd till investeringar i jordbruksföretag under 2015. Sammanlagt 28 ansökningar registrerades. Landskapsregeringen fattade under året beslut om finansiering till 12 jordbruksföretag med verksamhet främst inom trädgårdsnäringen och då speciellt äppelodlingen. Utbetalningar har ännu inte verkställts under år 2015.

I slutet av år 2015 möjliggjordes e-ansökan för unga lantbrukare ("startstöd") varvid inkom tre ansökningar. Under året fattades inte finansieringsbeslut. Under 2015 har utbildningen som är en förutsättning för startstöd haft många deltagare och under år 2016 förväntas ett relativt stort antal nya ansökningar.

Den 3 juli 2015 bjöd landskapsregeringen in intressenter att lämna in förslag till en lokal utvecklingsstrategi för genomförandet av Leader-metoden på Åland. En ansökan kom in och den 30 september 2015 beslöt landskapsregeringen godkänna en lokal utvecklingsstrategi för Åland 2014-2020. Samtidigt utsågs Leader Åland r.f. till en lokal aktionsgrupp som genomförare av strategin.

Under året har förberedelser vidtagits ifråga om administrativa åtgärder som behövs för att påbörja implementeringen av de övriga åtgärderna i programmet såsom stöd till yrkesutbildnings- och kompetensutvecklingsåtgärder, rådgivning, investeringsstöd till livsmedelsindustrin samt genomförandet av lokala projekt med Leader metoden. Regelverk, urvalskriterier och arbete med input gällande åländska anpassningar i det elektroniska administrationssystemet har prioriterats.

LANDSBYGDSPROGRAM FÖR ÅLAND

2014-2020
EJFLU

**STIMULANSÅTGÄRDER TILL
SPECIALGRÖDOR**

Alandica 3 maj 2016

Bilaga 8

STIMULANSÅTGÄRDER TILL SPECIALODLINGEN

- Övergripande målsättning är konkurrenskraftig produktion
- Programmets främsta prioritering är att säkerställa en tillräcklig primärproduktion för livsmedelsproduktion och råvaror till förädlingsindustrin
- Kraftig internationell konkurrens gör att behovet av konkurrenskraft är aktuella än någonsin, exempelvis Orkla

STIMULANSÅTGÄRDER TILL SPECIALODLINGEN

- Potatisodlingen konkret måste öka sin konkurrenskraft
- Befintliga åtgärder inom programmet:
 - investeringsstöd för potatismaskiner
 - Kunskapsöverföring
 - Ingen möjlighet att finansiera bevattning
- Bevattning stor betydelse för utvecklande av konkurrenskraften
 - Högre skördar
 - Jämnare skördar
 - Högre kvalitet
 - Bättre utnyttjande av näringsämnen

STIMULANSÅTGÄRDER TILL SPECIALODLINGEN

- Programförvaltningen kommer att föreslå en programändring som tas upp på nästa ÖK-möte där bevattning innefattas i åtgärd M04 investeringar i fysiska tillgångar
- Strikta krav enligt artikel 46 i landsbygdsförordningen
 - Förvaltningsplan enligt vattenramdirektivet
 - Vattenmätare som gör det möjligt att följa upp investeringar
 - Investeringar skall föregås av förhandsbedömningar som visar på en vattenbesparing på 5-25 %
 - Miljöanalys som visar på att investeringen inte kommer att ha avsevärd negativ miljöpåverkan

The European Semester

Bilaga 9

**Monitoring Committee for 2014-2020
OP**

Mariehamn, 3 May 2016

Mia Rossi-Gray, DG Employment, Social Affairs and inclusion

Why speak of Europe 2020?

Cohesion Policy delivers the Europe 2020 strategy

- *A strategy from the European Commission 'for smart, sustainable and inclusive growth' over the next 10 years*
- *Smart agenda: innovation; **education**; digital society.*
- *Sustainability agenda: climate, energy, and mobility.*
- *Inclusive agenda: **employment and skills; fighting poverty and social exclusion.***

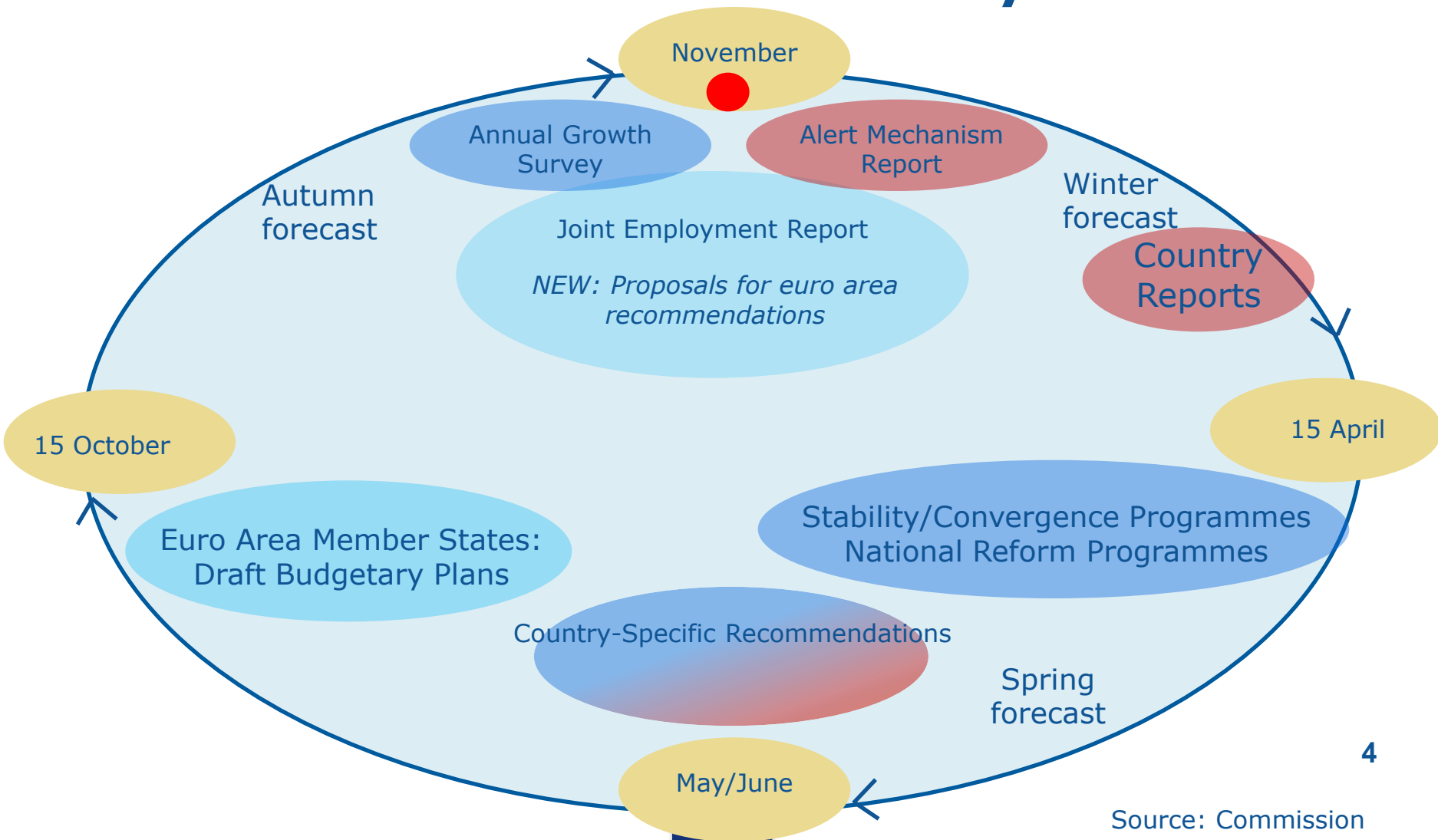
Making it happen: the European semester

- November: Launch of the European Semester: Annual Growth Survey package, including draft Joint Employment Report, Alert Mechanism Report, budget opinions
- February: Publication of the Country Report
- May: European Commission proposes Country Specific Recommendations (CSRs)
- June/July: European Council endorses final CSRs

European
Commission

Economic surveillance cycle

Context: Revamped European Semester – Follow-up to Five Presidents Report

- Better integrating the euro area and national dimension
- Stronger focus on employment and social performance
- Benchmarking and pursuing best practices
- Reform support through EU funds and technical assistance
- Democratic legitimacy and ownership

Europe 2020 - 5 EU headline targets

	EU target	FI target	Actual (2015)
Employment 75% of the 20-64 year-olds to be employed	75%	78%	73%
R&D 3% of the EU's GDP to be invested in R&D	3%	4%	3.17% (2014)
Climate change and energy	-20% +20%	-16% 38% (Share of renewable energy)	-13% (2013) 38.7% (2014)
Education Reducing ESL	<10%	8%	9.5% (2014)
Increasing tertiary education attainment	40%	42%	45.3% (2014)
Reducing of population at risk of poverty or social exclusion	20 million people out of poverty (based on 2008 figures)	Reduce to 770.000 the number of people AROPE	927 000

Country report 2016 for Finland (1)

- **Finland's real GDP still remains below the level achieved before the start of the crisis.**
- **The low growth trajectory mainly driven by structural factors. Finland has been hit by a combination of adverse shocks.**
- **Public finances are deteriorating and Finland is at risk of breaking the rules of the Stability and Growth Pact (SGP).**
- **Since the moderate wage deal reached in late 2013 the increase in unit labour costs has slowed. Despite this, the Finnish economy has not yet overcome the competitiveness losses accumulated since 2007.**
- **Finland has taken some measures in the right direction: The pension reform has been adopted and will be implemented as of 2017. Preliminary agreement and outline on the social and health care reform.**

Country report 2016 for Finland (2)

- **Labour market situation has continued to deteriorate.**
- **Fostering competition in the service sector – i.e. retail, transport and construction – would help to address some of the cost-competitiveness issues.**
- **Finland is a high performer by many social standards. The education system and R&D levels are world class. However, several social indicators have started to worsen.**
- **The economy retains fundamental strengths to build on which should provide the backbone for a sustainable recovery.**

2015 Country Specific Recommendations for Finland

CSR1: Achieve a fiscal adjustment of at least 0,1 % of GDP towards the medium-term budgetary objective in 2015 and of 0,5 % of GDP in 2016. Continue efforts to reduce the fiscal sustainability gap and strengthen conditions for growth.

CSR2: Adopt the agreed pension reform and gradually eliminate early exit pathways. Ensure effective design and implementation of the administrative reforms concerning municipal structure and social and healthcare services, with a view to increasing productivity and cost-effectiveness in the provision of public services, while ensuring their quality.

CSR3: Pursue efforts to improve the employability of young people, older workers and the long-term unemployed, focusing particularly on developing job-relevant skills. Promote wage developments in line with productivity fully respecting the role of the social partners and in accordance with national practices.

CSR4: Take measures to open the retail sector to effective competition

Country-Specific Recommendations 2015: progress

- *CSR2*: Adopt the agreed pension reform and gradually eliminate early exit pathways.

Substantial progress

Ensure effective design and implementation of the administrative reforms concerning municipal structure and social and healthcare services, with a view to increasing productivity and cost-effectiveness in the provision of public services, while ensuring their quality.

Limited progress

Country-Specific Recommendations 2015: progress (2)

- **CSR3:** Pursue efforts to improve the employability of young people, older workers and the long-term unemployed, focusing particularly on developing job-relevant skills. Promote wage developments in line with productivity fully respecting the role of the social partners and in accordance with national practices.

Some progress

Link between Country Specific Recommendations and ESIF programming

- *Europe 2020 strategy as the point of departure (National Reform Programmes, Country Specific Recommendations)*
- *Art. 23 of the CPR: between 2015-2019 the Commission may request re-programming of the Partnership Agreement and relevant OPs to support implementation of the Country Specific Recommendations.*
- *ESI Funds should continue to be concentrated on challenges identified in the new Country Specific Recommendations as well as in previously adopted Country Specific Recommendations where these have not been fully addressed*

The European Pillar of Social Rights

European Pillar of Social Rights

- *Europe's ambition should be to earn a 'social triple-A'.*
- *The employment and social situations vary widely across the Member States, partly as a result of the crisis but also because of underlying structural weaknesses in our economies predating the crisis.*
- *Responds to a double need: overcoming the crisis and looking beyond, and moving towards a deeper and fairer EMU*
- *The European Pillar of Social Rights will set out a number of essential principles to support well functioning and fair labour markets and welfare systems within the euro area.*

European Pillar of Social Rights

- *The outline for the Pillar is structured around 3 headings:*
 - ✓ *Equal opportunities and access to the labour market*
 - ✓ *Fair Working Conditions*
 - ✓ *Adequate and Sustainable Social Protection*
- *Builds on the existing social "acquis"*
- *Public consultation on the Social Pillar until 31 December 2016*

Thank you for your attention